

eurodesk
polska

MIĘDZYNARODOWE WYMIANY MŁODZIEŻY

REDAKCJA

Koncepcja i redakcja:
Wawrzyniec Pater

Opracowanie merytoryczne:
Łukasz Smogorowski

Wywiady:
Anna Brzezińska-Czerska

Współpraca redakcyjna:
Anna Brzezińska-Czerska,
Łukasz Smogorowski

Korekta:
Agnieszka Pawłowicz

Projekt graficzny i skład:
Joanna Garbacik

**PUBLIKACJA
BEZPŁATNA**

WYDAWCA

Wydawnictwo
FRSE

Erasmus+

eurodesk
p o l s k a

Krajowe Biuro Eurodesk Polska
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Aleje Jerozolimskie 142A, 02-305 Warszawa
tel. 22 46 31 450
e-mail: eurodesk@eurodesk.pl

Wydanie 1
Grudzień 2018

ISBN: 978-83-65591-65-4

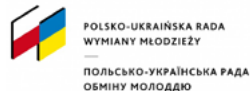
Zdjęcia:

Zdjęcie na okładce - Simon Maage - Unsplash
Str. 5, 7 11, 15, 21, 25 - Łukasz Smogorowski
Str. 8, 12, 16, 22, 26, 29, 33, 34, 35, 37, 39, 41, 42, 49 - archiwum rozmówców,
Str. 12, 13, 16, 17, 22, 23, 30, 38, 45, 46, 47 - archiwa organizatorów projektów
Str. 26, 27 - Ireneusz Graff, fundacja Ave
Str. 49 - Unsplash

Sfinansowano ze środków Komisji Europejskiej, Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu Erasmus+. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną.

SPIS TREŚCI

Kto jak nie Wy, kiedy jak nie teraz	4		
Erasmus+ Młodzież	6	Polsko-Rosyjska Wymiana Młodzieży	32
Erasmus+ Edukacja szkolna	10	Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży	36
Erasmus+ Transnarodowe Inicjatywy Młodzieżowe	14	Polsko-Izraelska Wymiana Młodzieży	40
Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży	20	Międzynarodowa Wymiana Młodzieży	44
Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieży	24	Wirtualne Wymiany programu Erasmus+	48
Polsko-Ukraińska Wymiana Młodzieży	28	Polsko-Węgierski Program Współpracy Pozarządowej	50

SŁOWO WSTĘPNE OD REDAKTORA

KTO JAK NIE WY, KIEDY JAK NIE TERAZ

Powiedz mi, a zapomnę. Pokaż mi, a zapamiętam. Pozwól mi zrobić, a zrozumiem. Słyszeliście to powiedzenie? Ta licząca już ponad dwa tysiące lat pedagogiczna maksyma perfekcyjnie oddaje filozofię przyświecającą międzynarodowym wymianom i spotkaniom młodzieży. Nie wierzycie? Przekonajcie się sami.

Zrealizujcie wspólny projekt z rówieśnikami z zagranicy, a na własnej skórze odczujecie się, że te kilka, kilkanaście dni spędzonych w międzynarodowym gronie i kilkanaście tygodni wspólnej pracy projektowej zapoczątkuje korzyściami nie do przecenienia – rozwinięcie zainteresowania, pozbędziecie się oporów przed mówieniem w obcym języku, nabierzecie śmiałości, sprawdzicie się w działaniu, nawiążecie nowe znajomości. A po projekcie z dumą będziecie opowiadać – koleżankom, kolegom, rodzicom – o Waszych dokonaniach.

Zalety współpracy międzynarodowej dostrzega wiele organizacji pracujących z młodzieżą, placówek edukacyjnych i samych młodych ludzi, którzy coraz

śmiało w tego typu działania się angażują. Bo i możliwości jest coraz więcej – rządy wielu państw, ministerstwa odpowiedzialne za politykę młodzieżową i instytucje działające na rzecz młodzieży przekonują się, że warto taką współpracę wspierać – finansowo i merytorycznie.

Jeszcze kilkanaście lat temu programy wspierających międzynarodowe projekty młodych ludzi można było policzyć na palcach jednej ręki. Dziś jest ich kilkanaście. Każdy inny, wszystkie wartościowe. Możecie się spotkać w gronie kilkunastu lub kilkadziesiątu osób. Z Europejczykami z Unii Europejskiej i zza naszej wschodniej granicy. W gronie dwu – lub wielonarodowym. Projekty możecie realizować

jako uczniowie i jako nieformalne grupy młodzieży. Niektóre programy mają wytyczne co do zakresu tematycznego projektów, inne dają Wam większą swobodę. W niektórych nabór wniosków trwa cały rok, w innych trzeba pilnować terminów ich składania.

Zwróćcie jednak uwagę na elementy wspólne dla większości programów. Po pierwsze: wymiany muszą mieć wymiar edukacyjny. To nie turystyka i nie rozrywka, tylko wspólna praca (a przy okazji nauka) i realizacja celu założonego w projekcie. Po drugie: temat wymiany powinien wynikać z Waszych zainteresowań, uczestniczycie w niej, bo chcecie, a nie dlatego, że musicie, tematykę też wybieracie sami, nikt nie powinien jej Wam narzucać. Po trzecie:

w realizację projektu w takim samym stopniu powinni być zaangażowani wszyscy partnerzy biorący w nim udział. I po czwarte, chyba najważniejsze: to Wy jesteście siłą sprawczą projektu i to Wy powinniście w jak największym stopniu być odpowiedzialni za jego przygotowanie, program, przebieg i ocenę oraz promocję rezultatów. Możecie popełniać błędy, ale niech to będą Wasze błędy, a nie osób dorosłych – opiekunów, nauczycieli czy rodziców.

Naczelną zasadą większości programów – i to właśnie jest w nich najbardziej wartościowe – jest to, że młodzi sami decydują, w jaki sposób ich misja, cele i priorytety są realizowane praktyce. A że fantazja i pomysłowość młodzieży nie znają granic, udowadniają Wasi rówieśnicy, którzy w swoim CV mogą pochwalić się udziałem lub realizacją międzynarodowej wymiany. Motywem przewodnim jednego z projektów polsko-węgierskich był duży fiat, w innym młodzi Polacy z rówieśnikami z Rosji

“ **Możecie popełniać błędy, ale niech to będą Wasze błędy, a nie osób dorosłych – opiekunów, nauczycieli czy rodziców.** ”

rozmawiali o tym, co ich śmieszy, a z Portugalczykami o wykorzystaniu ludowych wzorów w nowoczesnych ubraniach. Taką właśnie fantazję i kreatywność uwalniają międzynarodowe projekty młodzieżowe.

W tej publikacji opisaliśmy wszystkie działające w Polsce programy, które takie projekty finansują. Oprócz podstawowych informacji dotyczących formalności, priorytetów i wysokości budżetów znajdziecie tu też porady koordynatorów programów, opisy projektów, które już uzyskały dofinansowanie, oraz rozmowy z ich pomysłodawcami, które są nie tylko ciekawe, ale mogą być też inspirujące i motywujące.

Zapoznanie się z treścią zajmie Wam nie więcej niż kilkadziesiąt minut. Żadnych wymówek więc już mieć nie będziecie – że nie wiedzieliśmy, nikt nas nie poinformował, nie zachęcał... Oto jest darmowa, kompleksowa, rzetelna publikacja Eurodesk Polska, która informuje Was o możliwościach dostępnych – dla Was, młodych – na wyciągnięcie ręki. Wykorzystajcie ten przywilej. Kto jak nie Wy? Kiedy jak nie teraz?

Wawrzyniec Pater

koordynator sieci Eurodesk Polska

FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI, NARODOWA AGENCJA PROGRAMU ERASMUS+

ERASMUS+ MŁODZIEŻ – WYMIANY MŁODZIEŻOWE

WWW.ERASMUSPLUS.ORG.PL/MLODZIEZ

Największy, najzasobniejszy, najbardziej różnorodny. Jeśli myślicie o zrealizowaniu wspólnego projektu z rówieśnikami z zagranicy, pierwsze kroki skierujcie do Erasmusa+. Żaden inny program wspierający wymiany młodzieży nie oferuje takich możliwości!

Wymiany młodzieży w programie Erasmus+ to sztan-dardowa oferta Unii Europejskiej dla młodych Europej-czyków. Unia wychodzi z założenia, że aby budować wspólną Europę, najpierw trzeba się poznać, a naj-lепiej zrobić coś wspólnie z rówieśnikami z innych krajów. Budżet Erasmusa+ do małych nie należy, więc szanse na dofinansowanie projektu są spore, zwłaszcza jeśli będziecie pamiętać o podstawowych zasadach tego programu. A mianowicie:

- ▶ siłą sprawczą w młodzieżowych projektach Eras-musa+ jest młodzież – to Wy wymyślicie projekt, tworzycie jego program i organizujecie spotkanie. Ingerencja osób dorosłych powinna być ograni-czona do niezbędnego minimum, choć oczywiście mogą Was wesprzeć w załatwianiu formalności,
- ▶ Młodzież to sektor Erasmusa+ wspierający tzw. edukację pozaformalną – projekty składane w ra-mach tego sektora realizujecie w swoim wolnym czasie, poza szkołą, pracą czy uczelnią,

- ▶ tematyka projektu powinna być zgodna z Wa-szymi zainteresowaniami: kultura, sztuka, sprawy społeczne, ekologia, zdrowie, sport – każdy temat jest dobry, ale musicie wykazać, że w czasie dzia-łań projektowych czegoś się nauczycie,
- ▶ wymiar europejski i wymiar lokalny – to Unia Eu-ropejska dofinansowuje Wasz projekt, powinien więc mieć on wymiar europejski, ale nie zapomnijcie też o wykazaniu, jakie korzyści z jego realizacji odniesie społeczność lokalna, w której żyjecie.

SINE QUA NON

- ▶ Musicie znaleźć co najmniej jednego partnera z za-granicą, ale wymiany wielostronne też są mile widziane.
- ▶ Minimalna liczba wszystkich uczestników projek-tu to 16 osób, a maksymalna – 60; grupa z jednego kraju nie może liczyć mniej niż 4 osoby plus lider.
- ▶ Wiek uczestników: 13-30 lat (górne limity wieko-wo nie dotyczą liderów).

Z KIM

Wymianę możecie realizować we współpracy z tzw. Krajami Programu oraz Krajami Partnerskimi. Do pierwszej grupy zaliczają się kraje UE i kandydujące do niej (Turcja, Macedonia) oraz Norwegia, Liechten-stein, Islandia. Do drugiej – Szwajcaria, kraje Europy Wschodniej i Kaukazu, Europy Południowo-Wschod-niej oraz Kraje Basenu Morza Śródziemnego.

DOBRA WIADOMOŚĆ

Budżet na wymiany w roku 2018 wyniósł po-nad 4 mln euro. W kolejnych latach będzie co-raz większy. Ale nie każdy, kto składa wnioski otrzymuje dofinansowanie – zatwierdzany jest średnio co trzeci projekt.

ZŁA WIADOMOŚĆ

Budżet na projekty z Krajami Partnerskimi jest cztery razy mniejszy niż budżet na projek-ty z obywatelami Krajów Programu.

ZA ILE

Organizując wymianę w Erasmusie+, możecie liczyć na pokrycie następujących kosztów:

- ▶ podróż – kwota zależy od odległości (wynosi od 20 do 1500 euro),
- ▶ koszty organizacyjne – liczone są według stawek ryczałtowych i zależą od kraju, w którym odbywa się wymiana np. w Polsce dziennie wsparcie jednej osoby w 2018 r. wynosiło 34 euro),
- ▶ jedno- lub dwudniowa wizyta przygotowawcza dla dwóch osób,
- ▶ koszty nadzwyczajne (związane np. ze zdobyciem wiz czy pozwoleń pobytowych i wsparcie osób ze specjalnymi potrzebami np. osób niepełnosprawnych).

JAK DŁUGO

Praca nad Waszym projektem – jego przygotowanie, realizacja, promocja i upowszechnianie rezultatów – może trwać nawet dwa lata, ale sam okres wymiany to 5-21 dni (nie licząc czasu podróży).

JAK APLIKOWAĆ

Każda organizacja składająca wniosek w programie musi mieć konto w systemie URF, dzięki czemu uzyska numer PIC. Jesteście grupą nieformalną? Wniosek w Waszym imieniu składa organizacja lub instytucja, która posiada osobowość prawną.

DO KIEDY

Wnioski składa się w lutym, kwietniu i październiku.

- ▶ **697** – tyle wniosków zostało złożonych w 2017 r.
- ▶ **209** – a tyle otrzymało dofinansowanie.
- ▶ **Małopolskie, Mazowieckie, Śląskie** – młodzież z tych województw składa najwięcej projektów na wymiany.
- ▶ **Lubuskie** – z tego województwa jest najmniej wniosków.

EKSPERT RADZI

**ADRIANNA
PYRKA**
Fundacja Rozwoju
Systemu Edukacji

Przepis na udaną wymianę młodzieżową? Przede wszystkim projekt musi być Waszą inicjatywą, a chęć jego realizacji powinna wynikać z autentycznej potrzeby wspólnego działania. Po drugie, projekt musi mieć jasno określony cel i być zgodny z priorytetami programu Erasmus+. W roku 2019 będą nimi m.in. promocja różnorodności, tolerancji, dialogu międzykulturowego i międzyreligijnego, a także zwiększanie umiejętności korzystania z mediów, krytycznego myślenia i operatywności młodzieży. Priorytetowo będą traktowane wszystkie projekty angażujące uchodźców i migrantów oraz mające na celu

zwiększenie znajomości tej problematyki w społecznościach lokalnych.

Po trzecie, nie zapomnijcie o wymiarze edukacyjnym – praca w trakcie projektu powinna przerozdzić się w wymianę umiejętności i doświadczeń. By tak się stało, musicie – wspólnie ze wszystkimi partnerami projektu – solidnie się do niego przygotować, zarówno od strony merytorycznej, jak i organizacyjnej.

Na koniec słowo do koordynatorów projektów. Pamiętajcie, że Waszą rolą jest wspieranie młodych ludzi. Róbcie to subtelnie, nie wyręczajcie ich w pracy. Młodzież może popełnić błędy, ale niech ma poczucie odpowiedzialności za kształt i przebieg projektu. Niech, oprócz zdobywania wiedzy wynikającej z tematyki projektu, rozwija kompetencje społeczne i organizacyjne. Niech uczy się przedsiębiorczości i nabiera poczucia sprawczości.

INSPIRACJE

Ocalić od zapomnienia

Choć tragiczna, historia potrafi być pasjonująca. Tak jak losy osób, które w wyniku II wojny światowej zostały zesłane na Syberię i do Kazachstanu. Ich historie postanowili ocalić od zapomnienia młodzi ludzie z Polski, Czech, Cypru, Rumunii i Węgier, którzy w ramach projektu stowarzyszenia Heureka Generator przeprowadzili z zesłańcami rozmowy, a następnie na ich podstawie opracowali publikację, którą teraz upowszechniają w swoich krajach.

Zapisy rozmów z seniorami, którzy dzieciństwo lub młodość spędzili w głębi Rosji to już trzecia odsłona działań młodych ludzi z Zamojszczyzny na rzecz zachowania pamięci. W 2015 r. dzięki programowi Erasmus+ młodzież poznawała losy Dzieci Zamojszczyzny, a w 2016 – dzieje partyzantów na tle wydarzeń

Powstania Zamojskiego. Wszystkie projekty powstały w oparciu o metodę tak zwanej żywej lekcji historii, czyli wysłuchania, zachowywania i upowszechniania opowieści jej naocznych świadków.

Czwarta część projektu miała miejsce w Czechach. Tym razem jego bohaterami były osoby przesładowane przez reżym komunistyczny w Czechosłowacji. Ich losy zostały opisane w wydanej po projekcie książce. Teraz twórcy projektu przygotowują się do kolejnej – rumuńskiej – odsłony. Jej tematem będą deportacje z europejskiego obszaru Banat w latach pięćdziesiątych.

***Chodź, opowiem ci historię...
Szept zesłańców***

Let me tell you a story
– Whisper of exile

WYWIAD

Początek to rozmowy z babcią i dziadkiem

Z Andrzejem Smykiem, koordynatorem projektu *Chodź, opowiem ci historię...* Szept zesłańców rozmawiamy o tym, czym skutkować mogą dobre partnerstwa.

Jedni z ostatnich świadków historii – tak można nazwać bohaterów Waszych wywiadów.

Bohaterami zebranych przez nas historii są osoby, które dzieciństwo i młodość spędziły na zesłaniu. Nasi seniorzy nie spodziewali się, że ich opowieści mogą być aż tak ciekawe dla młodych ludzi! A my, że z każdej z nich moglibyśmy stworzyć nie tylko wywiad, ale i scenariusz na trzymającą w napięciu film.

Wojna, rozstanie, osamotnienie – to trudne tematy. Inicjatywa zderzenia się z nimi wyszła od młodzieży?

Młodzi ludzie, którzy brali udział w projekcie stykali się wcześniej z tematem zsyłek w szkolnych książkach. Kończąc liceum, zdecydowali, że chcą poznać go głębiej. To była inicjatywa młodych, choć trzeba ich było oczywiście do tego odpowiednio przygotować. Dlatego nasze działania poprzedziliśmy warsztatami, podczas których młodzież dowiedziała się, w jaki sposób rozmawiać ze świadkami historii – jak reagować na trudne emocje, a czasem i łzy.

Na czym polegało zaangażowanie grup z innych krajów, sama idea wymiany?

Pracowaliśmy w grupie osób z pięciu krajów. Wymiana związana była z odkrywaniem historii wojennych, zrozumieniem trudnych międzynarodowych relacji. Liderzy grup jeszcze przed przyjazdem wspólnie z uczestnikami poznawali tło historyczne na podstawie biogramów naszych seniorów oraz dzielili między siebie obowiązki tak, by jak najefektywniej wykorzystać umiejętności dziennikarskie, artystyczne czy językowe uczestników projektu. W czasie przygotowań prosiłiśmy uczestników, by porozmawiali z własnymi dziadkami o ich doświadczeniach. Dzięki temu zabiegowi młodzi ludzie poznali bliskich od innej strony – opowieści, których wcześniej nie znali.

Jeden z uczestników projektu mówi w filmie, że dobrze dowiedzieć się, jakich błędów w przyszłości nie możemy popełnić. Ale to nie jedyna nauka, jaką młodzi wynieśli z tej lekcji. Jakie praktycznie umiejętności udało im się osiągnąć?

Z pewnością organizacyjne, bo nasza młodzież uczestniczy w realizacji projektu od samego początku do końca. Razem przygotowujemy wnioski – zastanawiamy się, co chcemy osiągnąć, rozpoznajemy potrzeby społeczności lokalnej, wchodzimy w świat seniorów, szukamy partnerów. Dla tej grupy nowe umiejętności wiążą się też z samym opracowaniem publikacji końcowej – spisywania i tłumaczenia wywiadów, ich edycji. To była ciężka praca.

Skąd takie zaangażowanie młodzieży w projekt o tak trudnej tematyce?

Wiadomo, że zwykle grupy młodzieżowe na wymianach wieczory poświęcają na odpoczynek i wspólną zabawę. Normalna sprawa. U nas jednak było tego mniej. Nasze grupy wołały w czasie wolnym w dalszym ciągu rozmawiać o głównym temacie projektu i dopracowywać publikację. Widać było w nich pasję. Jestem przekonany, że takie zaangażowanie można osiągnąć tylko przy zbudowaniu już na wstępie dobrych, nieprzypadkowych partnerstw międzynarodowych. Dobrych, czyli opartych przede wszystkim na zaufaniu.

“ To była inicjatywa młodych ludzi – sami zdecydowali, że chcą poznać głębiej temat zsyłek. Działania projektowe poprzedziliśmy warsztatami, podczas których młodzież dowiedziała się, w jaki sposób rozmawiać ze świadkami historii – jak reagować na trudne emocje, a czasem i łzy. Podczas projektu nawet w czasie wolnym, wieczorami nasze grupy rozmawiały o projekcie i dopracowywały publikację. Widać było w nich pasję. ”

FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI, NARODOWA AGENCJA PROGRAMU ERASMUS+

ERASMUS+ PARTNERSTWA STRATEGICZNE – EDUKACJA SZKOLNA – WSPÓŁPRACA SZKÓŁ

WWW.ERASMUSPLUS.ORG.PL/EDUKACJA-SZKOLNA

Szkolne wymiany Erasmus+ angażują całą społeczność szkolną. Dyrektorzy i nauczyciele nawiązują współpracę ze szkołami z zagranicy i nadzorują projekt, w którym istotną rolę odgrywają wymiany młodzieży: wizyta w szkole partnerskiej i goszczenie koleżanek i kolegów z zagranicy u siebie w domu.

Projekty współpracy szkół w edukacji szkolnej programu Erasmus+ trwają co najmniej rok (najczęściej dwa lata), ich nadrzędnym celem jest poprawa jakości i skuteczności szkół, a narzędziem – krótsze i dłuższe wyjazdy (indywidualne i grupowe) uczniów i kadry pedagogicznej. Wyjazdy te służą realizacji wspólnych pomysłów i wymianie doświadczenia z partnerami z zagranicy. Choć siłą sprawczą w projektach szkolnych Erasmus+ są nauczyciele, nie oznacza, to że uczniowie schodzą na drugi plan. Poprawa jakości i skuteczności szkół nie może być przecież realizowana w oderwaniu od potrzeb i zainteresowań uczniów. Tak więc Wasz wpływ na tematykę projektów, choć pośredni, może, a nawet powinien, być znaczący.

SINE QUA NON

Musicie być uczniami placówki oświatowej uczestniczącej w programie Erasmus+.

Z KIM

Partnerstwa mogą się składać z dwóch do sześciu szkół (przedszkoli lub innych ośrodków zajmujących się edukacją szkolną) i reprezentujących co najmniej dwa państwa uprawnionych do udziału w programie Erasmus+ (kraje EOG i kraje kandydujące do UE).

ZA ILE

Średnia kwota dofinansowania na szkołę nie może przekroczyć kwoty 16 500 euro w skali roku. Dodatkowe dofinansowanie można też uzyskać

na wsparcie osób ze specjalnymi potrzebami. Średni budżet wymiany uczniów to prawie 4500 euro.

DOBRA WIADOMOŚĆ

Wyjazdy na wymiany w edukacji szkolnej Erasmus+ mogą trwać nawet 2 miesiące. To dłużej niż w jakimkolwiek innym programie wspierającym wymiany młodzieży.

MNIEJ DOBRA WIADOMOŚĆ

W praktyce wymiany trwają średnio ok. 2 tygodni. Dłuższe wymiany zdarzają się sporadycznie.

JAK DŁUGO

Czas trwania projektów to 1-2 lata (w wyjątkowych przypadkach 3 lata). Wymiany mogą trwać od 3 dni do 2 miesięcy. Wszystkie projekty powinny rozpocząć się między 1 września a 31 grudnia.

JAK APLIKOWAĆ

Przed złożeniem wniosku każda szkoła musi się zarejestrować w systemie EU LOGIN (w Portalu Uczestnika i systemie URF), aby otrzymać numer identyfikacyjny (PIC), który umożliwia złożenie wniosku online. Procedura nie jest skomplikowana, ale nieco czasochłonna.

DO KIEDY

Termin składania wniosków zazwyczaj przypada w marcu (dokładny termin podawany jest pod koniec poprzedniego roku).

NA KARAIBY CZY DRUGĄ PÓŁKULĘ?

Polskie szkoły najczęściej nawiązują współpracę z Hiszpanią i Włochami. Zdarzają się też projekty ze szkołami z terytoriów zamorskich krajów członkowskich Unii Europejskiej, takich jak wyspy Reunion, Saint Martin czy Martynika.

- ▶ **1250** – tyle projektów zostało dofinansowanych w latach 2014-2017.
- ▶ **8797** wyjazdów zagranicznych odbyli polscy uczniowie.
- ▶ **8** – tylu uczniów liczy średnio polska grupa biorąca udział w wymianie.
- ▶ **6** – średnio tyle wymian odbywa się w ramach jednego projektu.

EKSPERT RADZI

**BEATA
KARWOWSKA**
Fundacja Rozwoju
Systemu Edukacji

Rozwój kompetencji językowych, społecznych i kulturowych – to podstawowe korzyści, jakie młodzież wnosi z uczestnictwa w projektach Współpracy szkół. Uczniowie mogą brać udział w krótkich wymianach grupowych pomiędzy szkołami partnerskimi, mogą też wyjechać do szkoły partnerskiej na indywidualne stypendium naukowe – nawet na cały rok. W obu przypadkach szlifują język i poznają kulturę kraju partnerskiego. W czasie pobytu mieszkają u rodziny uczniów ze szkoły partnerskiej.

Tematyka projektów jest bardzo różnorodna: budowa dronów, badania nad wulkanami, nauka matematyki poprzez sport, drama, warsztaty ekologiczne czy specjalistyczne zajęcia językowe – to tylko kilka z setek przykładów.

Umiejętności zdobyte podczas wymian międzynarodowych uczniowie mogą potwierdzić certyfikatem Europass Mobilność, który na stałe wzbogaci ich CV i może okazać się atutem w oczach przyszłego pracodawcy.

Nie ma więc na co czekać. Jeśli, jako uczniowie, chcecie, by Wasza szkoła zaangażowała się w projekt Współpracy szkół, przedstawcie swój pomysł dyrekcji i nauczycielom. Niech argumentem w tych rozmowach będzie fakt, że dotychczas w ramach Współpracy szkół zrealizowano z sukcesem ponad 1000 projektów.

INSPIRACJE

Matematyka w języku Szekspira

Wiesz, jak jest różniczkowanie po angielsku? A uczniowie Zespołu Szkół Elektronicznych i Licealnych z Warszawy wiedzą. Znajomość tego i wielu innych matematycznych terminów opanowali za sprawą projektu *Rozwój kompetencji kluczowych poprzez nauczanie dwujęzyczne*, realizowanego w latach 2014-2016 w ramach szkolnych partnerstw Erasmus+. Tematem projektu było nauczanie dwujęzyczne. Wzięło w nim udział sześć instytucji z pięciu krajów – Chorwacji, Hiszpanii, Włoch, Łotwy i Polski. Koordynatorem projektu była szkoła ze Splitu. W ocenie chorwackiej Narodowej Agencji przedsięwzięcie uzyskało najwyższą ocenę ze wszystkich złożonych wówczas w tym kraju projektów.

Grupa projektowa składała się z 29 nauczycieli i 377 uczniów. W działania realizowane w ramach projektu zaangażowanych było jednak o wiele więcej nauczycieli i uczniów. W wyjazdach wzięło udział 16 uczniów z klas II-III, pozostali organizowali wycieczki, gry miejskie czy realizację filmów o swojej szkole. Głównym rezultatem projektu jest zbiór scenariuszy zajęć dwujęzycznych z różnych przedmiotów, które z powodzeniem do dziś są wykorzystywane w szkołach biorących w nim udział. Wśród uczniów Zespołu Szkół Elektronicznych i Licealnych największą popularnością cieszą się anglojęzyczne zajęcia z matematyki. Dzięki nim nie tylko potrafią wyciągnąć pochodną, ale też wiedzą, jak powiedzieć to w języku Szekspira.

Rozwój kompetencji kluczowych poprzez nauczanie dwujęzyczne

MULTilingual Curriculum for improving KEY competences through CLIL

Uczestnicy projektu:

Privatna Jezična Gimnazija Pitagora ze Splitu (Chorwacja), Institut Ramon Berenguer IV z Barcelony (Hiszpania), Liceo Scientifico Edoardo z Amaldi Lombardo (Włochy), Dubrovačka Privatna Gimnazija z Dubrownika (Chorwacja), Daugavpils State Gymnasium z Dyneburga (Łotwa) Zespół Szkół Elektronicznych i Licealnych w Warszawie (Polska)

WYWIAD

O cyfrach i liczeniu po angielsku

O nauce języków, przedmiotów ścisłych, a przede wszystkim – wiary w swoje umiejętności rozmawiamy z Anną Sułek, wicedyrektorką Zespołu Szkół Elektronicznych i Licealnych w Warszawie.

Pięć szkół, sześć krajów, dwa lata działań, jeden temat – na czym polegała wymiana międzynarodowa w ramach koordynowanego przez Panią projektu *Rozwój kompetencji kluczowych poprzez nauczanie dwujęzyczne?*

Jej głównym założeniem było przygotowanie materiałów i wypróbowanie scenariuszy lekcji opartych na koncepcji nauczania dwujęzycznego. Nie mieliśmy żadnych doświadczeń w zakresie nauczania dwujęzycznego. Za to szkoła z Chorwacji miała tak duże, że mogła m.in. nadawać specjalistyczne uprawnienia w tej dziedzinie. Dla nas ta wymiana była przede wszystkim czasem nauki, podpatrywania.

Na czym polega nauczanie dwujęzyczne? Tak od strony praktycznej. Jestem matematykiem. Prowadzę swoje zajęcia częściowo po polsku, a częściowo po angielsku. Dzięki temu moi uczniowie zyskują nie tylko wiedzę przedmiotową, lecz także rozwijają kompetencje językowe. Prowadzenie lekcji dwujęzycznych wymaga nieco więcej czasu, a godzin w planach lekcji brakuje. Ja, dzięki doświadczeniu, jakie zdobyłam w czasie realizacji projektu, wprowadziłam u nas zajęcia dodatkowe dla

matematyków i informatyków, włączając w nie też elementy fizyki.

W projekcie każda ze szkół pracowała z matematyką?

Każdy mógł sobie wybrać własny przedmiot. Szkoła z Łotwy opracowywała bliskie nam scenariusze z matematyki oraz biologii, szkoła z Włoch skupiła się na historii sztuki. Włosi w ogóle kładą duży nacisk na nauczanie humanistyczne, ale z naukami ścisłymi też sobie dobrze radzą, co sprawdziłam, prowadząc dla nich zajęcia z mojego przedmiotu.

Podczas takich zajęć wymienialiście się umiejętnościami, dzieliliście zdobytą wiedzą?

Tak, ale przede wszystkim wymieniliśmy się scenariuszami i testowaliśmy je z uczniami. Każdy organizował też spotkania ze specjalistami. My np. spotkanie z językoznawczynią z uniwersytetu, a szkoła w Splicie ze specjalistami z zakresu przygotowania do europejskich egzaminów językowych. Sami uczniowie zaś organizowali warsztaty, happeningi czy gry miejskie, odwołujące się do zdobywanej w projekcie wiedzy, ale też integrujące z rówieśnikami.

A co w samej integracji było największym wyzwaniem?

Polskie grupy są często obarczone kompleksami. Obawiają się o swoje kompetencje językowe: że gorzej niż inni mówimy po angielsku, że się nie dogadamy. To mit, którego nieprawdziwość można udowodnić już na etapie przygotowań do projektu, współpracując z nauczycielami języka angielskiego, którzy na lekcjach pokazują uczniom: zobaczcie, skoro bez problemu komunikujecie się podczas ćwiczeń w klasie, spokojnie dacie sobie radę w rozmowie z obcokrajowcami. Uczniowie mają też obawy związane z zakwaterowaniem. Podczas wymiany rówieśników z innych krajów gości się w swoich domach. Wśród naszych uczniów pojawia się często pytanie: czy moje dwupokojowe mieszkanie

na pewno spełni oczekiwania gości? Tak, spełni. To tylko zakwaterowanie, a nie istota projektu.

Projekt już się zakończył. Przekładają Państwo zdobyte doświadczenia na nowe działania?

Tak, wprowadzamy wspomniane innowacje pedagogiczne. Obecnie realizujemy kolejny projekt – *Nowe ścieżki w matematyce*, w którym skupiamy się na matematyce specjalistycznej. Biorą w nim udział uczniowie szkół technicznych z Portugalii, Bułgarii, Cypru i Włoch. Doświadczenia zdobyte w poprzednich działaniach sprawiły, że jest to pierwszy projekt, którego jesteśmy liderem, a nie tylko partnerem. To dla nas nowe doświadczenie, a przede wszystkim nowe wyzwanie.

FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI, NARODOWA AGENCJA PROGRAMU ERASMUS+

ERASMUS+ PARTNERSTWA STRATEGICZNE – MŁODZIEŻ – TRANSNARODOWE INICJATYWY MŁODZIEŻOWE

WWW.ERASMUSPLUS.ORG.PL/MLODZIEZ

Kolejna akcja programu Erasmus+, w ramach której możecie się spotkać z rówieśnikami z zagranicy. Ale... nic na siłę – istotą tej akcji nie jest bowiem spotkanie młodzieży, tylko działania lokalne realizowane przez współpracujące ze sobą grupy młodych ludzi z różnych krajów.

Akcja jest częścią sektora młodzieżowego programu Erasmus+ – musi być więc zachowany jego duch, ten sam, który przyświeca klasycznym wymianom młodzieży. Pamiętajcie? W młodzieżowym sektorze Erasmus+ siłą sprawczą jest młodzież. Przedsięwzięcia realizowane w ramach Transnarodowych Inicjatyw Młodzieżowych muszą więc być wynikiem Waszej kreatywności i pracy. A także współpracy z partnerami z zagranicy. Możliwość są dwie: albo realizujecie podobne działania w dwóch (lub więcej) krajach, albo Wasze działania wzajemnie się uzupełniają. W obu wypadkach konieczne są: ścisła współpraca i stały kontakt. Spotkać też się warto.

SINE QUA NON

- ▶ Musicie mieć co najmniej jednego partnera z innego kraju uczestniczącego w programie.
- ▶ Każda grupa musi składać się z co najmniej 4 osób.
- ▶ Nie możecie mieć mniej niż 13 i więcej niż 30 lat (górne limity wiekowe nie dotyczą liderów grup).

KTO

Projekt możecie zainicjować jako grupa formalna lub nieformalna. W tym drugim przypadku musicie znaleźć organizację, która użyczy Wam osobowości prawnej. To może być np. organizacja pozarządowa, samorząd, instytucja kulturalna czy sportowa, placówka edukacyjna.

ZA ILE I NA CO

Dofinansowanie Transnarodowej Inicjatywy Młodzieżowej może wynieść nawet kilkadziesiąt tysięcy euro. Kwota ta zależy od czasu trwania projektu, liczby

DOBRA WIADOMOŚĆ

Transnarodowe Inicjatywy Młodzieżowe cieszą się szczególnymi względami Narodowych Agencji Programu Erasmus+. Nie konkurują z projektami dorosłych beneficjentów, składanymi w ramach tej samej akcji. W 2017 r. dofinansowanych zostało dziesięć projektów.

uczestników, liczby spotkań. Najczęściej przyznawana kwota grantu wynosi 20000-50000 euro. Dofinansowanie może być przyznane na:

- ▶ zarządzanie projektem (koszty działań, księgowość, koszty administracyjne),
- ▶ spotkania koordynatorów projektu,
- ▶ spotkania uczestników projektu (tzw. mobilności łączone młodzieży),
- ▶ podwykonawstwo (usługi, których twórcy projektu nie są w stanie zrealizować samodzielnie),
- ▶ wsparcie udziału młodzieży niepełnosprawnej.

JAK DŁUGO

6-36 miesięcy (w przypadku inicjatyw młodzieży najmilej widziane są projekty trwające 12-18 miesięcy).

JAK APLIKOWAĆ

Zarejestrujcie swoją organizację w systemie EU-LOGIN (w Portalu Uczestnika i systemie URF). Otrzymacie numer identyfikacyjny (PIC), który umożliwi Wam złożenie wniosku online. Wniosek składa jeden z partnerów na dofinansowanie całego projektu w Narodowej Agencji Programu Erasmus+ w swoim kraju.

DO KIEDY

Wnioski składa się w lutym, kwietniu i październiku (dokładne terminy podawane są pod koniec roku).

MINIINSPIRACJE

Jak łączyć działania krajowe z międzynarodowymi? Na przykład tak, jak zrobili to twórcy polsko-portugalskiego projektu kulturowo-historycznego. Najpierw samodzielnie – każda grupa w swoim kraju – przeprowadzili wywiady z twórcami rzemiosła tradycyjnego. Następnie, już wspólnie, szukali sposobów wykorzystania tradycyjnego wzornictwa ludowego w produktach dla młodzieży. Wydarzeniami wieńczącymi projekt były wspólnie zorganizowane – najpierw w Polsce, a potem w Portugalii – wystawy rzemiosła tradycyjnego i warsztaty dla społeczności lokalnej.

EKSPERT RADZI

MAGDA PASZKOWSKA
Fundacja Rozwoju
Systemu Edukacji

Transnarodowe Inicjatywy Młodzieżowe to szansa dla młodych ludzi na sprawdzenie swoich pomysłów w praktyce i współpracę z rówieśnikami z innych krajów. Temat inicjatywy powinien wynikać z zainteresowań osób, które chcą ją zrealizować. Projekty w ramach Inicjatyw realizowali np. didżeje czy miłośnicy kolejek wąskotorowych.

Kluczowym elementem każdego projektu jest współpraca partnerska. Rozpoczyna się ona

w momencie nawiązania kontaktu z partnerem z zagranicy, a więc znacznie wcześniej niż samo złożenie wniosku o dofinansowanie projektu. Wspólna praca grup na etapie planowania i przygotowania projektu jest gwarancją zaangażowania się wszystkich jego uczestników. Dzięki temu będzie się można uczyć od siebie nawzajem. Przed złożeniem wniosku warto zaplanować tzw. międzynarodowe spotkanie projektowe, czyli spotkanie kluczowych osób zaangażowanych w realizację projektu, aby doprecyzować istotne zagadnienia, które mogą znacznie usprawnić współpracę. W czasie takiego spotkania powinniście omówić cele projektu, wzajemne oczekiwania, metody pracy i ewaluacji, sposoby komunikacji i sprawy finansowe.

INSPIRACJE

Hasło wywoławcze: współodpowiedzialność

Jak w małych społecznościach zbudować poczucie współodpowiedzialności za najbliższe otoczenie? Uzyskaniu odpowiedzi na to pytanie służył projekt *TRansition Youth*, którego tematami przewodnimi były: społeczna aktywność, permakultura i zrównoważony rozwój. Koordynatorem projektu była Fundacja Inicjatyw Młodzieżowych 4YOUth z Milanówka, partnerami – spółdzielnia MasFranch z hiszpańskiego Sant Feliu de Pallerols oraz kooperatywa Palma Nana z włoskiej miejscowości Cefalù.

Polacy, Włosi i Hiszpanie wspólnie zastanawiali się, jak wiedzę i doświadczenie zdobyte w czasie projektu przełożyć na międzynarodowe standardy życia – w zgodzie ze sobą i z naturą. Wypracowane metody przetestowali na własnej skórze.

Zorganizowali i uczestniczyli w warsztatach ogrodniczych, wizytach studyjnych u lokalnych przedsiębiorców, spotkaniach na temat zdrowego odżywiania, zrównoważonego planowania przestrzennego czy funkcjonowania kooperatyw żywieniowych. Przeprowadzili dziesiątki wywiadów z ekspertami i aktywistami w swoich krajach. W każdym z nich powstał ogród społeczny – przestrzeń służąca wspólnemu spędzaniu czasu i aktywizacji lokalnej skupionej na uprawie roślin. Dzięki projektowi jego twórcy poznali odpowiedzi na pytania, które dały początek ich inicjatywie i zdobyli praktyczną wiedzę o funkcjonowaniu społecznej przedsiębiorczości opartej na zasadach zrównoważonego rozwoju.

TRY: TRansition Youth

– sustainable development and local entrepreneurship

WYWIAD

To co moje, to co wspólne

Z Katarzyną Klimowicz, inicjatorką i koordynatorką projektu *TRY: TRansition Youth – sustainable development and local entrepreneurship* rozmawiamy o samowystarczalności, grzebaniu w ziemi i wartości powietrza.

Ogrody społeczne, kooperatywy spożywcze, slow food – o tym mówi się coraz częściej. Głos postanowiła też zabrać młodzież z Polski, Włoch i Hiszpanii.

Zacząło się od Hiszpanii, a dokładniej moich wakacji w Katalonii, gdzie jako wolontariuszka pracowałam na farmie organicznej. To miejsce, w którym realizowana jest idea samowystarczalności: produkowana jest żywność, energia. Współpracuje tu ze sobą wiele grup zarówno lokalnych, jak i regionalnych, wymieniając między sobą nie tylko jedzenie, lecz także usługi. System tej wymiany działa na zasadzie dobra wspólnego. Postanowiłam się w niego włączyć, tym bardziej że znałam już we Włoszech ludzi, którym te idee są bliskie.

Na czym więc polegało zaangażowanie polskiej grupy?

Od naszych partnerów odróżnia nas to, że nie mamy swojej siedziby, zaplecza, a tym bardziej centrum szkoleniowego na wsi, w którym moglibyśmy tak jak oni robić szkolenia, prezentacje. Pomyśleliśmy więc o stworzeniu ogrodu społecznego w przestrzeni otwartej.

I tak w 2016 r. w Milanówku powstał pierwszy Społeczny Ogród Miejski.

Stworzyliśmy go dla okolicznych mieszkańców i z ich udziałem. To pierwsza taka inicjatywa w tej podwarszawskiej miejscowości. Ważna, bo uzmysłowiła uczestnikom, że ich działania mogą wpływać na myślenie innych.

Jak grzebiąc w ziemi, zmieniać świat?

W szkołach jest kładziony duży nacisk na indywidualizm, rozwój kariery, profesjonalizację z ukierunkowaniem na zysk. Wszystko musi się dać przeliczyć na pieniądze. A tu proszę, dzięki ogrodowi młodzi ludzie dowiadują się, że wartością są też relacje międzyludzkie, że można się od siebie nawzajem uczyć, wspólnie coś osiągnąć, a rzeczy nie zawsze mają wartość tylko materialną. Zmienia się pojmowanie własności – nie wszystko jest już albo prywatne, albo publiczne, czyli niczyje, ale też wspólne i trzeba o to dbać, jak np. o wspólne powietrze. Poprzez praktyczne działania w ogródku można więc mówić również o abstrakcyjnych ideach.

Projekt realizowaliście w 2016 r. Wiele się zmieniło od tamtego czasu w myśleniu ludzi o odpowiedzialnym życiu, zgodnie z naturą. A sam ogród wciąż istnieje.

Tak, podobnie jak ogrody naszych partnerów, choć one mają inny charakter, ze względu na samo oddalenie ich siedzib od dużych ośrodków miejskich. Z naszego, który jest łatwo dostępny, korzystają dziś zarówno szkoły, jak i lokalna organizacja działająca na rzecz

ekologii. A do tego ogród się rozrasta – to już nie tylko tych kilka grządek, które nam udało się stworzyć na początku.

Czy młodzież z Waszej grupy wciąż działa na rzecz zrównoważonego rozwoju lub przedsiębiorczości społecznej?

Myślmy o kontynuacji tego projektu. Chcemy włączyć w niego nowe organizacje i ukierunkować się bardziej na działania miejskie, by dotrzeć z naszymi ideami do jak największej grupy ludzi.

DISCOVER EU

Pociąg do Europy

EXPLORE MORE

Oferta
tylko dla
18-latków!

Zostań eurotroterem!
Za bilet płaci Unia.

EUROPEJSKI PORTAL MŁODZIEŻOWY

https://europa.eu/youth/discovereu_pl

Nowy program Komisji Europejskiej

Europejski Korpus Solidarności

Wolontariat

Projekty Solidarności

Staże i miejsca pracy

POMAGAJ

DZIAŁAJ

PRACUJ

FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI

POLSKO-LITEWSKI FUNDUSZ WYMIANY MŁODZIEŻY

WWW.WYMIANYMŁODZIEZY.FRSE.ORG.PL

Najpierw razem daliśmy łupnia Krzyżakom, potem zawarliśmy unię i żyliśmy we wspólnej Rzeczypospolitej, później... różnie się między oboma narodami układało. Dziś Wy – o przeszłości, terażniejszości i przyszłości – możecie otwarcie i szczerze porozmawiać w czasie wspólnych polsko-litewskich projektów młodzieżowych.

Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży ma budować i wzmacniać współpracę obu narodów. Celem programu jest wsparcie projektów, dzięki którym możecie lepiej poznać się z rówieśnikami z Litwy, odkryć wspólne korzenie, przełamać uprzedzenia i stereotypy, umocnić więzi. Fundusz finansuje nie tylko wymiany młodzieży; z jego oferty – szkoleń czy konsultacji – mogą skorzystać również osoby pracujące z młodzieżą. Działalność Funduszu po stronie polskiej finansowana jest ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej, a po litewskiej – Ministerstwa Ochrony Socjalnej i Pracy.

MACIE DO WYBORU

Program finansuje dwa rodzaje działań, różniące się od siebie rodzajem, metodologią oraz systemem dofinansowania:

- ▶ wymiany młodzieży – odbywające się tylko w Polsce lub tylko na Litwie. Projekty mogą trwać od 4 do 7 dni (z wyłączeniem podróży). Istnieje też możliwość odbycia wizyty przygotowawczej,
- ▶ szkolenia, seminaria, spotkania, konferencje, wizyty studyjne, projekty informacyjne – mogą odbywać się w obu krajach i obejmować kilkukrotne spotkania grup partnerskich.

SINE QUA NON

- ▶ Musicie mieć 13-30 lat (limit wiekowy nie obowiązuje opiekunów grup).
- ▶ W wymianie młodzieży musi uczestniczyć od 10 do 24 osób (w tym nie więcej niż 4 opiekunów).
- ▶ W szkoleniach, seminariach, spotkaniach itp. może uczestniczyć nie mniej niż 10 uczestników; ograniczenia wiekowe nie obowiązują.

PRIORYTETY

Jak większość programów, także Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży ma swoje priorytety. Ustalane co roku, uwzględniają aktualne potrzeby edukacyjne, kulturowe i społeczne wynikające ze współpracy obu krajów. W przeszłości priorytetami były: promowanie dialogu na rzecz współpracy kulturalnej, propagowanie tolerancji, promowanie wspólnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, promowanie współpracy na rzecz rozwoju przedsiębiorczości.

DLA KOGO

Projekty w programie mogą realizować instytucje publiczne, placówki oświatowe, jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe, z wyłączeniem podmiotów komercyjnych nastawionych na zys. Partnerów z Litwy możecie szukać na własną rękę lub z pomocą Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Priorytetowo traktowane są projekty zakładające udział młodych ludzi z mniejszymi szansami, czyli tych, którzy doświadczają przeszkód natury ekonomicznej lub społecznej, problemów zdrowotnych, trudności ze względu na różnice kulturowe czy utrudnienia geograficzne.

ZA ILE

Kwoty dofinansowania zależą od typu działania. Wynoszą od 1500 do 15000 euro. Dofinansowanie otrzymuje organizacja/instytucja koordynująca projekt – może nią być zarówno organizacja wysyłająca, jak i przyjmująca.

JAK APLIKOWAĆ

O dotacje mogą ubiegać się instytucje oświatowe, publiczne, organizacje pozarządowe oraz reprezentujące np. szkoły. Dofinansowanie otrzymuje jeden z partnerów dla obu stron realizujących projekt.

KIEDY

Wnioski o dofinansowanie składa się na początku roku (zwykle w lutym). Projekty muszą być realizowane od maja do października.

- ▶ **2007** – w tym roku powstał Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży.
- ▶ **197** – tyle projektów dofinansowała Litwa.
- ▶ **560** projektów dofinansował Fundusz przez 11 lat swojego istnienia.
- ▶ **363** – tyle projektów dofinansowała Polska.

EKSPERT RADZI

**ANETA
PLISZKA-POPŁAWSKA**
Fundacja Rozwoju
Systemu Edukacji

W Funduszu dominuje filozofia edukacji pozaformalnej – tej samej, która rządzi też projektami wymian młodzieży w Erasmusie+. Projekty młodzieżowe to projekty tworzone oraz realizowane przez młodzież, a nie dla młodzieży. Uczestnictwo młodych osób na każdym etapie jest jedną z najważniejszych zasad projektów realizowanych w ramach Funduszu. To Wy myślicie projekt, ustalacie jego cele, dopracujecie szczegóły, dzielicie się zadaniami i go

wspólnie realizujecie. Dlatego tak ważne jest, żeby temat projektu był zgodny z zainteresowaniami obu grup. Bo jak inaczej wspólnie skutecznie prowadzić chociażby warsztaty czy gry integracyjne? Ale tematyka projektów może być bardzo różnorodna. Nikt Wam niczego nie narzuca. W ramach finansowanych przez nas projektów młodzież uczyła się podstaw dziennikarstwa, budowała roboty, a także opracowała kolekcję mody recyklingowej.

INSPIRACJE

Dziewięć robotów i jeden cel

Wspólną pasją uczniów rybnickiego Zespołu Szkół Technicznych i Wileńskiego Centrum Edukacyjno-Szkoleniowego Technologii i Biznesu jest programowanie. W 2017 r. postanowili sprawdzić swoje umiejętności – stworzyli roboty, które zmierzyły się w turnieju... sumo. I choć emocje związane z technologiczną i sportową rywalizacją były bardzo duże, to nie o wygraną w zawodach chodziło. Zwycięzcami czuli się wszyscy. Dzięki wymianie uczniowie mogli nie tylko sprawdzić własne umiejętności, lecz także poznać swoje kultury.

Uczestnicy projektu spotkali się w Poroninie. Razem konstruowali tam roboty ze specjalistycznych klocków Lego, szlifowali język programowania, a w czasie integracyjnych elementów programu – wycieczek i gry miejskiej – poznawali nawzajem siebie i... różne, niekiedy bolesne fakty z historii obu krajów. Efekt współpracy miał więc trzy wymiary. Pierwszy: praktyczny. W ramach projektu powstało dziewięć unikatowych konstrukcji robotów sumo oraz materiały dydaktyczne: drukowana instrukcja konstruowania i programowania robotów z klocków, film instruktażowy oraz filmowe relacje z wymiany. Drugi: edukacyjny. Projekt skutecznie zmotywował uczniów do rozwijania własnej pasji – świadczą o tym sukcesy, jakie odnoszą, startując w kolejnych turniejach robotów i konkursach programistycznych o charakterze międzynarodowym. Wymiar trzeci to... podtrzymywane do dziś przyjaźnie między wieloma uczestnikami spotkania.

**Polska i Litwa – dwie kultury,
wspólny język programowania**

Poland and Lithuania – two cultures,
common programming language

WYWIAD

Technologiczna wieża Babel

Z Piotrem Tokarzem, dyrektorem Zespołu Szkół Technicznych w Rybniku koordynującym projekt *Polska i Litwa – dwie kultury, wspólny język programowania rozmawiamy o rywalizacji i integracji z ringiem w tle.*

Pierwszym językiem jest ten rodzimy, drugim – angielski, trzecim – w wypadku Pana uczniów – język programowania. Podczas wymiany szkolnej kolejność ta została jednak całkowicie odwrócona.

Język programowania nas połączył. Ale porozumiewaliśmy się też po angielsku, polsku, litewsku i rosyjsku. W wymianie brała udział młodzież o różnym pochodzeniu. U nas był Rosjanin, a w grupie z Litwy osoby zarówno o polskich, jak i rosyjskich korzeniach.

Pracowaliście w grupach mieszanych?

Tak, podzieliiliśmy młodzież na 10 dwuosobowych grup polsko-litewskich, z czego jedna zajmowała się dokumentacją projektu. Reszta miała za zadanie wymyślić, zbudować i zaprogramować roboty. Uczniowie sami zdecydowali, że będą to roboty sumo. Temat wynikał oczywiście z naszych zainteresowań i doświadczeń – nasza szkoła już od 10 lat organizuje największy w Polsce Międzynarodowy Turniej Robotów *Robotic Tournament* i zdobywa nagrody w wielu konkursach programistycznych. Grupy projektowe dostały na wstępie wytyczne co do wielkości i wagi – roboty

nie mogły ważyć więcej niż kilogram. Przygotowaliśmy dla nich też specjalny ring turniejowy o średnicy 77 cm.

Z czego budowaliście zawodników?

Roboty powstały z klocków Lego Mindstorms. Poza typowymi elementami klocki te mają bazę, taki komputer programujący, silniki oraz czujniki reagujące np. na dźwięk, dotyk, światło czy odległość. Nasze maszyny walczyły na czarnym ringu, ograniczonym białą linią o szerokości 2,5 cm. Kiedy np. wjeżdżały na linię, zmieniały kierunek jazdy, by nie wypaść z ringu. Obecność przeciwnika wyczuwały też dzięki „oczom” – specjalnym czujnikom, które wykrywały przeszkody.

A jaki przebieg miał sam turniej?

Mierzył się w nim każdy z każdym, a walka toczyła się do dwóch wypchnięć poza ring. Nie pamiętam już dziś, kto wygrał, ale... na pewno była to drużyna polsko-litewska.

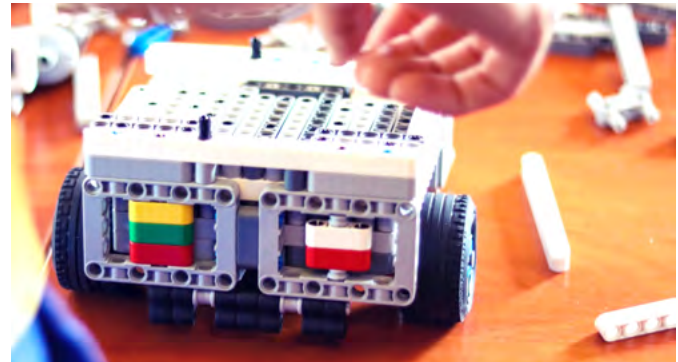
To element rywalizacji. A co z integracją w projekcie?

Jej też nie brakowało. Było wspólne ognisko, kapela góralska, wycieczka na baseny termalne. Uczniowie zorganizowali grę miejską po Zakopanem.

Jednak największe wrażenie na Litwinach zrobił wyjazd na Kasprowy Wierch. Gdy ponad 10 lat temu po raz pierwszy weszliśmy we współpracę z uczniami z Litwy, jeden z nich na zakończenie powiedział, że największą atrakcją była dla niego wycieczka po Beskidach. Wyciągnęliśmy z tego wnioski i teraz, mając świadomość, że na Litwie jest płasko, postanowiliśmy spotkać się w Poroninie i pokazać młodzieży naprawdę wysokie góry. Byli zachwyceni!

Wspomniał Pan o projekcie sprzed lat. Macie długie doświadczenie we współpracy międzynarodowej?

Tak, odwiedziliśmy niemal wszystkie kraje europejskie. Ze szkołą partnerską z Litwy wciąż utrzymujemy kontakt. Już po zakończeniu projektu odwiedziliśmy Wilno na dwa dni, bo akurat wracaliśmy z zawodów robotyki w Estonii. Teraz realizujemy działania w Lizbonie, Sofii i Rimini. Tematem, który spaja nasze projekty jest informatyka i oczywiście robotyka z programowaniem. Jesteśmy w tym naprawdę dobrzy. We wspomnianej Estonii nasi uczniowie byli najlepsi spośród ok. 3000 uczestników i 1132 robotów, a w maju 2018 r. zdobyli trzecie miejsce na świecie na zawodach w Rumunii, gdzie zaprezentowali wykonane przez siebie okulary dla niewidomych.

FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI

POLSKO-UKRAIŃSKA RADA WYMIANY MŁODZIEŻY

WWW.WYMIANYMŁODZIEZY.FRSE.ORG.PL

„Był Polak-patriota, co przy wódki skrzynce / zawierał przyjaźni pakt z Ukraińcem / od słowa do słowa / dotarł do Lwowa...” – wiecie, co było dalej? Ta historia nie skończyła się dobrze. Ale wcale nie musi być tak jak w piosence Jacka Kaczmarskiego. Zrealizujcie projekt polsko-ukraiński, a szybko przekonacie się, że z naszymi sąsiadami zza wschodniej granicy o wiele więcej nas łączy niż dzieli.

Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieży to jeszcze jeden program finansujący międzynarodowe wymiany młodzieży zarządzany przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji. Wspiera działania z rówieśnikami z Ukrainy mające na celu wzajemne poznanie kultury, tradycji oraz historii. W każdym projekcie – bez względu na to, czy ma wymiar obywatelski, historyczny, społeczny, naukowy – najważniejsza jest współpraca młodzieży.

W RAMACH PROGRAMU MOŻNA REALIZOWAĆ NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA:

▶ **wymianę młodzieżową** – jednorazowe spotkanie młodzieży, którego celem jest wymiana myśli, idei, zainteresowań. Projekt może być realizowany na terenie jednego państwa. Trwa od 5 do 10 dni (z wyłączeniem podróży),

▶ **seminarium przygotowawcze i kontaktowe** – służy poznaniu organizacji partnerskiej i wspólnemu przygotowaniu kolejnych projektów. Seminarium może być realizowane na terenie jednego państwa. Trwa od 2 do 4 dni (bez podróży). Może w nim uczestniczyć maksymalnie 6 osób, po 3 z każdego kraju,

▶ **spotkanie młodzieżowe** – najczęściej służy organizacji wydarzenia – festiwalu, konferencji, koncertu, może być realizowane na terenie obu państw, w różnych terminach. Trwa od 5 do 10 dni,

▶ **projekt informacyjno-promocyjny** – ma na celu opracowanie produktu informacyjno-promocyjnego na temat współpracy Polski i Ukrainy, np. upowszechniającego dobre praktyki. Projekt może być realizowany na terenie obu państw, w różnych terminach. Trwa od 5 do 10 dni.

Wszystkie działania mogą być realizowane na terenie obu państw, niezależnie od miejsca złożenia wniosku.

SINE QUA NON

- ▶ Musicie mieć od 14 do 35 lat (poza osobami pracującymi z młodzieżą).
- ▶ Wasza grupa może liczyć od 10 do 40 osób (wraz z opiekunami).

PRIORYTETY

Priorytety programu ustalane są co roku. Zapoznajcie się z nimi, zanim złożycie projekt. W przeszłości były nimi: wspieranie aktywnych postaw obywatelskich, odkrywanie wspólnych korzeni, wymiana w zakresie edukacji technicznej i branżowej. Przygotowując projekt, pamiętajcie również, że dodatkowo punktowane są pomysły włączające w projekty osoby z mniejszymi szansami.

JAK APLIKOWAĆ

Dokumenty składacie online – www.online.frse.org.pl. O dofinansowanie mogą wnioskować organizacje pozarządowe, instytucje oświatowe i publiczne, których działalność skierowana jest do młodzieży. Organizacje polskie aplikują do Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, a ukraińskie – do Ministerstwa Młodzieży i Sportu Ukrainy. Jeden partner wnioskuje o finansowanie całego projektu.

ZA ILE

Dofinansowanie obejmuje m.in. koszty podróży, koszty wyżywienia i zakwaterowania (w Polsce 20 euro na osobę na dzień, na Ukrainie – 15), koszty działań i koszty przygotowawcze. Możecie się także ubiegać o pokrycie kosztów wizyty przygotowawczej, kosztów upowszechniania rezultatów oraz kosztów specjalnych (związanych z udziałem w projekcie osób z mniejszymi szansami). Średnia wysokość grantu wynosi ponad 54 tys. zł.

KIEDY

Nabór wniosków kończy się w marcu. Projekty można realizować od czerwca do października danego roku.

▶ **3 800 000 zł** – taki był polski budżet programu w roku 2017 i 2018. Jego dysponentem jest Ministerstwo Edukacji Narodowej. Ukraińskim budżetem zarządza Ministerstwo Młodzieży i Sportu Ukrainy.

- ▶ **2289** osób wzięło udział w 2018 r. w wymianach finansowanych przez stronę polską.
- ▶ **258** – tyle projektów ubiegało się o dofinansowanie w roku 2018...
- ▶ **...70** – a tyle dofinansowanie otrzymało.

EKSPERT RADZI

**ANDRIJ
PAVLOVYCH**
Fundacja Rozwoju
Systemu Edukacji

Czy równe partnerstwo w projekcie międzynarodowym jest możliwe? Takie pytanie rzadko pada wprost na spotkaniach z koordynatorami projektów, ale często można je wyczuć między wierszami. Bo gdy jedna i ta sama organizacja składa wnioski, podpisuje umowę i składa sprawozdanie końcowe, to czy faktycznie możemy mówić o równości partnerów?

Otóż możemy, a nawet powinniśmy. Bo równe partnerstwo to fundament dobrego projektu. Owszem, każda organizacja jest inna – ma różne zasoby, doświadczenie i potencjał. Ale współtwórcą projektu powinna czuć się

w takim samym stopniu, niezależnie od tego, kto składa wniosek i gdzie odbywa się wymiana.

W bardziej efektywnym egzekwowaniu zadań, które wynikają z ustaleń między partnerami przydatne może okazać się podpisanie umowy partnerskiej, która określi prawa i obowiązki każdej ze stron. Wbrew pozorom taka umowa nie będzie wyrazem braku zaufania między partnerami, tylko szacunku i poważnego traktowania.

Za symbol równego partnerstwa może służyć koncepcja filozoficzna równej nierówności XVIII-wiecznego ukraińskiego filozofa Hryhorija Skoworody. Znalazła ona przedstawienie na rycinie, na której widoczne są naczynia symbolizujące istoty ludzkie i fontanna, będąca źródłem Boskiej Mądrości. Naczynia te mają różną pojemność, lecz każde jest równe, ponieważ jest pełne.

INSPIRACJE

Polubili się nad Bugiem

Latem 2017 r. młodzież z warszawskiej Fundacji AVE wraz z rówieśnikami z ukraińskiej Sosnówki działającymi w Fundacji Eko Miłosierdzie (*Charitable Fund Eco-Mercy*) – przemierzyła na kajakach i rowerach nadbużańskie pogranicze. To nie była jednak wycieczka krajoznawcza. W czasie podróży młodzież spotykała się i rozmawiała z mieszkańcami

nadbuzzańskich wsi. Na podstawie rozmów przygotowano dwa przewodniki po tych terenach – książkowy i multimedialny. Ich wartość uczestnicy projektu opracowali podczas warsztatów dziennikarskich. A było nad czym pracować.

Młodzi odwiedzali klasztory, cerkwie, poznawali miejscowe legendy i historie łączące, ale i dzielące oba narody. Nie zabrakło doświadczeń jedynych w swoim rodzaju – takich jak wspólny taniec z zespołem „Biedronki” ze wsi Ślipcze czy warsztaty tkackie z przedstawicielkami Koła Gospodyń Wiejskich z Dąbrowy. Uczestnicy projektu nie tylko przełamali stereotypy i uprzedzenia, ale też zwyczajnie się polubili. Po powrocie z wymiany jedna z uczestniczek polskiej grupy zorganizowała w zaprzyjaźnionej szkole zbiórkę na rzecz Sosnówki. Udało się zebrać 1,5 tony podarunków, które trafiły do ok. 100 potrzebujących osób. Z nie mniejszym odzewem spotkała się, również zainicjowana przez polską młodzież, zbiórka sprzętu turystycznego i rowerowego.

fol. Ireneusz Graff, fundacja Ave

Tytuł projektu:
PoŁĄCZYŁ NAS BUG 2017

WYWIAD

Demony przeszłości nie powinny nas dzielić

Bartłomiej Włodkowski z Fundacji AVE, koordynator projektu PoŁĄCZYŁ NAS BUG opowiada nam o tym, co wspólnego mają kajak, rower... i historia.

W powszechnym odbiorze rzeka wyznacza granicę, dzieli. Wy postanowiliście pokazać, że może być inaczej. Może?

Bug geograficznie i historycznie ma symboliczny wymiar. W wyniku rozmaitych wydarzeń podzielił społeczność ukraińską, białoruską i polską, która przez wieki na tych terenach tworzyła swoistą enklawę. Poznanie tej łączącej nasze narody historii stało się dla nas i partnerskiej Fundacji Eko Miłosierdzie punktem wyjścia do działań.

Eko Miłosierdzie mieści się w Sosnowce – górniczej miejscowości, w której zamykane są kopalnie, gdzie problemem jest zanieczyszczenie środowiska, bezrobocie, brak perspektyw. Znałiśmy się już z wcześniejszego projektu i nasza młodzież sama wyszła z pomysłem kolejnej współpracy. W Fundacji staramy się sprofilować myślenie młodych ludzi nie tylko na spotkanie, poznanie kultury, lecz także wspólne zrobienie czegoś – i dla siebie, i dla innych, wytworzenie produktu, który pozwoli podzielić się z innymi naszym doświadczeniem związanym z poznaniem i przełamaniem stereotypów.

I tak zrodził się pomysł na przewodnik polsko-ukraiński?

Nasza młodzież to przede wszystkim kajakarze. Młodzież ukraińska nie ma infrastruktury do pływania, ale za to lubi jeździć na rowerach. Postanowiliśmy nawzajem zarazić się tymi pasjami. Około 100 km od Sosnowki są źródła Bugu. Grupa ukraińska dba o to niemal magiczne dla nich miejsce. Stąd temat naszego spotkania – rzeka. I pomysł na dzielenie się pasjami oraz spędzenie aktywnie czasu razem, a jednocześnie opracowywanie wspólnych historii w ramach warsztatów filmowych, fotograficznych i dziennikarskich.

Efektom jest przewodnik – w formie papierowej i filmowej. Ten pierwszy przygotowaliśmy w nakładzie 20 000 egzemplarzy i rozdawaliśmy na ulicach Warszawy, Lwowa i Sosnowki. Przewodnik filmowy dostępny jest w sieci. Oba są poruszające, mają bardzo subiektywny charakter. Pokazują oczami młodych miejsca zetknięcia się kultur, trudnych relacji historycznych, a jednocześnie udowadniają, że przYGoda jest blisko – wystarczy wsiąść do kajaków czy na rower.

W dziesięć dni pokonaliście 700 km. To ogromny dystans. Skąd młodzież brała siłę jeszcze na pracę dziennikarską?

Młodych nakręcał ich wspólny cel, który razem wypracowali jeszcze na etapie przygotowań do obozu. A to kluczowe. Po drodze odkrywali coraz to nowsze historie pokazujące, jak wielka polityka potrafi wkroczyć w normalne życie, jak religia i ideologie mogą podzielić ludzi. To ich zaskakiwało i motywowało do pracy nad przewodnikiem. A 700 km to łączna suma przeplniętych i przejechanych przez nich kilometrów. W sumie dziennie pokonywaliśmy około 50 km na rowerach i 20-30 na kajakach. To nie było tak wielkie wyzwanie. Dla młodzieży ukraińskiej rower to sposób na poznanie świata, ludzi, wyjścia poza Sosnowkę. Zwykle jeżdżą na rowerach nawet po 150 km dziennie, więc nie traktowali tego spotkania jak obozu kondycyjnego.

Ale wejście w trudną historię obu narodów było dla nich swoistym testem wytrzymałości?

Poznali kawałek historii, poprzez własne obserwacje czy rozmowy z mieszkańcami odwiedzanych wsi. To było trudne. Ale na pewnym etapie obie strony zaczęły mówić: OK, historia jest, jaka jest, każdy ma dwuznacznych bohaterów, każdy ma swoje ważne wydarzenia, ale szanujemy się nawzajem,

współpracujemy. I to nie jest odcinanie się od historii. To próba zrozumienia, że demony przeszłości nie powinny nas dzielić; że współpraca Polaków i Ukraińców ma sens; że powinniśmy razem budować lepszy świat!

foto: Ireneusz Graff, fundacja Ave

NARODOWE CENTRUM KULTURY

POLSKO-UKRAIŃSKA WYMIANA MŁODZIEŻY

NCK.PL/DOTACJE-I-STYPENDIA

Drugi program wspierający współpracę młodzieży z Polski i Ukrainy. Co go odróżnia od Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży? Po pierwsze, przeznaczony jest wyłącznie dla osób niepełnoletnich, po drugie – projekty mogą być realizowane tylko w Polsce, a po trzecie, Polsko-Ukraińska Wymiana Młodzieży nastawiona jest przede wszystkim na projekty artystyczne.

Kultura i sztuka – to w tym programie słowa klucze. To poprzez wspólną realizację projektów o takiej tematyce macie poznawać siebie nawzajem, historię i teraźniejszość Polski i Ukrainy. W programie możecie realizować projekty muzyczne, teatralne, związane ze sztukami wizualnymi, taneczne, fotograficzne, filmowe. Każdy projekt powinien jednak zawierać elementy obowiązkowe, takie jak

- ▶ historia lokalna,
- ▶ kultura regionu,
- ▶ poznawanie języka polskiego i ukraińskiego.

Tak jak w większości programów finansujących projekty młodzieżowe grantodawcy kładą szczególny nacisk na to, aby realizowane przez Was projekty odzwierciedlały Wasze zainteresowania.

SINE QUA NON

- ▶ Musicie mieć co najmniej 12 i nie więcej niż 18 lat.
- ▶ Wymiana może trwać od 7 do 21 dni.
- ▶ Projekt musi mieć miejsce na terenie Polski.
- ▶ Na dziesięciu uczestników musi przypadać jeden opiekun.
- ▶ Grupy powinny być w podobnym wieku i pochodzić z miejscowości o podobnej wielkości.

Z KIM

Partnera musicie znaleźć sami. Preferowane są grupy ze wschodniej i centralnej Ukrainy.

MINIINSPIRACJE

W ramach dotychczas realizowanych projektów odbyły się m.in. młodzieżowe warsztaty ceramiczne, hip-hopowe i musicalowe, a nawet... spotkania integracyjne na macie zapasniczej. Młodzi ludzie pracowali również nad dwujęzycznym przedstawieniem teatralnym, wymieniali się przepisami kulinarnymi Słowian i uczyli podstaw reportażu filmowego.

ZA ILE

Dofinansowanie obejmuje pobyt w Polsce grupy młodzieży ukraińskiej wraz z opiekunami (w tym koszty przejazdu oraz tłumacza). Preferowane jest nocowanie grup goszczących w domach polskich uczestników projektu. Można jednak ubiegać się o dofinansowanie na zakwaterowanie obu grup, np. w internacie czy schronisku. Uczestnicy projektu otrzymują kieszonkowe w wysokości... 5 zł dziennie (opiekunowie 10 zł). Stawki są symboliczne, bo z założenia dofinansowanie obejmuje przede wszystkim podstawowe koszty pobytu w Polsce grupy młodzieży ukraińskiej. Maksymalne dofinansowanie jednego projektu może wynieść 50 000 zł. Wymagany jest wkład własny w wysokości minimum 10 proc. całkowitego kosztu wymiany.

JAK APLIKOWAĆ

O dofinansowanie projektu ubiega się w Waszym imieniu organizacja pozarządowa lub samorządowa instytucja kultury. Aby złożyć wniosek, trzeba mieć konto w Elektronicznym Biurze Obsługi Interesanta (EBOI), dostępnym na stronie www.eboi.nck.pl.

KIEDY

Wnioski składa się do maja. Termin realizacji projektów przypada od lipca do listopada.

- ▶ **1000** – tyle projektów zrealizowano w ramach 13 edycji programu.
- ▶ **50 000** – a tylu młodych Polaków i Ukraińców wzięło udział w tych projektach.
- ▶ **1 600 000 zł** – taki był budżet programu w roku 2018.
- ▶ **20 000 zł** – tyle średnio wyniosło dofinansowanie jednego projektu.

EKSPERT RADZI

**IWONA
GRODZKA**
Polsko-Ukraińska
Wymiana Młodzieży

Zapraszamy do współpracy instytucje kultury i organizacje pozarządowe pracujące z młodzieżą, mające zaprzyjaźnionego ukraińskiego partnera. Organizatorzy, przy aktywnym udziale młodzieży, wspólnie ustalają program wymiany. Tematyka projektów może być bardzo różnorodna, preferowane są warsztaty

artystyczne zespołów teatralnych, tanecznych, wokalnych, chórów i orkiestr.

Projekt powinien umożliwić uczestnikom wzajemne poznanie się i integrację oraz stworzyć im odpowiednie warunki do odkrywania i poznawania współczesnej Polski i Ukrainy, kultury i historii regionów, z których pochodzą oraz języka obu krajów – te elementy muszą znaleźć się w programie spotkania. Dlatego tak ważna jest rola tłumacza, nie tylko towarzyszącego uczestnikom na co dzień, lecz także przygotowującego warsztaty językowe.

INSPIRACJE

Ale jazz...

Działający od lat 50. Brzozowski Dom Kultury to miejsce utożsamiane przede wszystkim z jazzem. Tradycja organizowania Warsztatów Jazzowych sięga połowy lat 80., kiedy to działający tu Jazz Sextet wziął udział w Krakowskim Festiwalu Jazzowym Jazz Juniors i nawiązał współpracę ze znakomitymi krakowskimi muzykami m.in. Wojtkiem Groborzem, Jarkiem Śmietaną oraz Andrzejem Kubą Florkiem. Od 2014 r. w ramach Polsko-Ukraińskiej Wymiany Młodzieży dom kultury organizuje także, przy wsparciu organizacji pozarządowych, projekty międzynarodowe. Do uczestnictwa w nich zaprasza młodzież ze szkół muzycznych i członków swojej

sekcji muzyki jazzowej. Młodzi muzycy biorą udział w zajęciach w klasach instrumentu prowadzonych przez wykwalifikowanych instruktorów, uczą się improwizacji jazzowej i słuchają wykładów z historii i teorii jazzu oraz muzyki rozrywkowej.

Większość projektów, tak jak i ten z 2018 r., kończy się wspólnym koncertem w BDK, na który młodzież osobiście zaprasza mieszkańców miasta. W pięciu dotychczas zrealizowanych projektach wzięło udział 330 młodych artystów z Polski i Ukrainy.

Transgraniczne poszukiwania jazzowe

– polsko-ukraińskie młodzieżowe warsztaty jazzowe

WYWIAD

Muzyka bez granic

O jazzowych tradycjach Podkarpacia rozmawiamy z Sebastianem Michalskim, dyrektorem Brzozowskiego Domu Kultury, który w ramach współpracy polsko-ukraińskiej organizuje warsztaty dla młodzieży.

Muzyka to temat, który spaja nie tylko pokolenia, ale i narody. Państwa projekt to dobry tego przykład.

Tak, muzyka łączy nas od dawna. Nasz ostatni projekt z młodzieżą z Ukrainy to konsekwencja działań, które prowadzimy w domu kultury już od czterech lat. Z inicjatywą organizacji warsztatów jazzowych z rówieśnikami z Kijowa wyszli związani z naszym domem kultury młodzi muzycy, przede wszystkim adeptci jazzu. Sami określili, czego chcą się nauczyć i z kim działać.

A jaki cel sobie obrali?

Chcieli się spotkać, wymienić doświadczenia i wspólnie pomuzykować ze swoimi rówieśnikami z za wschodniej granicy. Wyszło lepiej, niż się spodziewaliśmy, bo naszymi partnerami byli wykładowcy i uczniowie z najlepszej szkoły muzycznej na Ukrainie – Państwowej Szkoły Jazzu i Muzyki Rozrywkowej z Kijowa. Z polskiej strony do uczestnictwa w projekcie zaprosiliśmy także nauczycieli i młodych jazzmanów z krakowskiej Szkoły Muzycznej im. Bronisława Rutkowskiego, którzy mają przygotowanie klasyczne. To sprzyjało różnorodności i międzygatunkowej muzycznej... synergii

i było niezwykle ciekawym, inspirującym doświadczeniem. Tym bardziej, że pracowaliśmy pod okiem najlepszych instruktorów – Tadeusza Płatka, dyrygenta i aranżera z Krakowa oraz Piotra Połtarewa, dyrektora szkoły z Kijowa i wybitnego znawcy historii jazzu.

Jaki był efekt tej pracy?

Pod koniec projektu tradycyjnie zorganizowaliśmy otwarty dla publiczności koncert. Najpierw każda grupa zaprezentowała się oddzielnie, a potem był wspólny występ. Gościnnie z młodzieżą wystąpiła Aleksandra Maurer – pieśniarka, od 1975 r. artystka kabaretu „Piwnica pod Baranami”. Spotkało się to z gorącym przyjęciem publiczności, która z niecierpliwością czekała na to wydarzenie. Mieliśmy nasze lokalne święto jazzu.

A jak na co dzień wygląda praca Waszej sekcji jazzowej?

Jazz zajmuje najważniejsze miejsce w naszej działalności muzycznej, ale żeby tak było, potrzebny jest ciągły wpływ młodzieży i zachęta do muzykowania. Przy domu kultury od lat działa ognisko muzyczne, funkcjonują liczne zespoły wokalne i muzyczne. Stanowią one naturalne zaplecze naszych

“ **Pod koniec projektu tradycyjnie zorganizowaliśmy otwarty dla publiczności koncert. Najpierw każda grupa zaprezentowała się oddzielnie, a potem był wspólny występ. Występujący spotkali się z gorącym przyjęciem publiczności, która z niecierpliwością czekała na to wydarzenie. Było to nasze lokalne święto jazzu.** ”

szkół i zespołów. Dlatego mamy się czym pochwalić. Oczywiście naszym największym osiągnięciem są doroczne Warsztaty Jazzowe w Brzozowie, na których nie zabrakło nikogo z wielkich polskiego jazzu, z niezwykłymi już Jarosławem Śmietaną, Henrykiem Majewskim, Andrzejem Zauchą czy Tomaszem Szukalskim na czele. Na co dzień zaś wszystko idzie w rytmie ćwiczeń, prób, nagrań i koncertów w kraju i za granicą. I tak od 1986 r., więc możemy powiedzieć, że kształcimy muzycznie pokolenia.

A podczas samej wymiany młodzież miała też chwilę, żeby złapać oddech?

To była świetna okazja, by pokazać parterom z Ukrainy nasze okolice. To region, w którym kultura polska i ukraińska przeplatają się. Łączy nas też niełatwa historia. Odwiedziliśmy m.in. skansen w Sanoku, byliśmy w Bieszczadach, pływaliśmy po Jeziorze Solińskim. Był też czas na integrację i zajęcia językowe. Organizatorzy zapewnili nam także bogaty zestaw nietuzinkowych atrakcji w tak niezwykłym miejscu jak „Czardworek”. No i konieczne trzeba wspomnieć o jazzowym pociągu, czyli mobilnym koncercie na ulicach miasta, w otwartych wagonach ciągniętych przez „Strzałę Południa”.

POLSKO-ROSYJSKA WYMIANY MŁODZIEŻY

WWW.CPRDIP.PL

Historia, współczesność i kultura – to trzy główne obszary tematyczne, których może dotyczyć Wasza polsko-rosyjska wymiana. Za to cel jest jeden i niezmienny – integracja młodzieży z Polski i Rosji poprzez wymianę doświadczeń, wiedzy i wspólną pracę.

Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia wspiera wymiany, których integralną częścią jest przekazanie wiedzy o współczesnej Polsce i Rosji. Wiedza ta i doświadczenie zdobyte podczas wspólnej pracy projektowej to dobry kapitał początkowy do budowania dobrej przyszłości między krajami, które nierzadko dzieli spojrzenie na przeszłość, a i z oceną teraźniejszości bywa różnie.

SINE QUA NON

- ▶ Musicie być uczniami i mieć 13-26 lat.
- ▶ Wasza grupa powinna liczyć 10-20 osób (nie włączając opiekunów).
- ▶ Grupy partnerskie powinny być mniej więcej równe.

Z KIM

Z młodymi Rosjanami rzecz jasna. Jak ich znaleźć? Na przykład za pośrednictwem organizacji

pozarządowych. Partnerów możecie też szukać indywidualnie. Poszukajcie w internecie szkół i organizacji, których działalność jest zbieżna z tematyką projektu i wyślijcie maile z propozycją współpracy. A może Wasze miasto już współpracuje z miastem w Rosji? Wymiana młodzieży mogłaby być dopełnieniem tej współpracy.

Z A ILE

Wysokość dotacji nie może przekroczyć 80 proc. budżetu całego projektu. Niezbędny jest więc udział środków własnych – finansowych, rzeczowych lub osobowych. Dofinansowanie przyznawane jest na pokrycie kosztów podróży, zakwaterowania, wyżywienia i tłumaczy. Możecie również liczyć na zwrot kosztów biletów do instytucji kultury, przewodnika, transportu lokalnego czy ubezpieczenia. Średnia dotacja dla jednego projektu to ok. 52 000 zł.

JAK DŁUGO

4-14 dni – tyle może trwać jedna wymiana. Projekt nie może się rozpocząć przed upływem 2 miesięcy

DOBRA WIADOMOŚĆ

Jeśli chodzi o tematykę projektów, to w zasadzie... *sky is the limit*. Podstawowe kryterium to Wasze zainteresowania. A te, jak pokazuje siedmioletnia historia programu, są bardzo różnorodne. W czasie dotychczasowych wymian młodzież zajmowała się tradycją tańca, uczyła nowych technologii, dyskutowała o trudnej przeszłości, a nawet... analizowała poczucie humoru Polaków i Rosjan.

od terminu złożenia wniosku. Musi się odbyć do końca października w roku złożenia i zaakceptowania wniosku.

JAK APLIKOWAĆ

Żeby zgłosić się do programu, musicie mieć swojego reprezentanta – organizację pozarządową, szkołę, uczelnię wyższą czy jednostkę samorządu terytorialnego. Wniosek wypełnia się online. Trzeba go jednak wydrukować i przesłać koordynatorowi programu.

KIEDY

Termin składania wniosków jest w marcu.

ZŁA WIADOMOŚĆ

Musicie liczyć się z tym, że Wasz projekt, jeśli się solidnie nie przyłożyście do jego opracowania, nie otrzyma wsparcia. W 2018 r. wpłynęło 56 wniosków, z czego Centrum dofinansowało 18 na łączną kwotę ponad 993 tys zł.

- ▶ **7** – tyle edycji miała Polsko-Rosyjska Wymiana Młodzieży (pierwsza odbyła się w roku 2012).
- ▶ **152** wymiany sfinansował program od początku działalności.
- ▶ **4000** – a tylu uczestników – z Polski i z Rosji – wzięło w nich udział.
- ▶ **8 mln zł** wyniosło łączne dofinansowanie dla wszystkich dotychczas zrealizowanych projektów w ramach Polsko-Rosyjskiej Wymiany Młodzieży.
- ▶ **95** – to największa liczba wniosków, jakie złożono w jednym roku (2014 r.).
- ▶ **51** – a to najmniejsza liczba wniosków złożonych w jednym roku (2015 r.).

EKSPERT RADZI

ROBERT ŚMIGIELSKI

Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia

Zaplanowanie objazdu po największych atrakcjach regionu czy kraju? To zdecydowanie za mało. Wymiany nie mogą mieć wyłącznie charakteru turystycznego. Przygotowując wniosek o ich dofinansowanie, należy wystrzegać się lakoniczności, hasłowości w opisie przewidzianych działań. Najwyżej oceniane są projekty zakładające aktywny udział młodzieży w realizacji

wybranej ścieżki tematycznej, umiejętnie łączące integrację z edukacją.

Przy składaniu dokumentów nie mniej ważne jest wystrzeganie się błędów formalnych takich jak brak podpisu. Skutkują one natychmiastowym odrzuceniem wniosku i zaprzepaszczaniem pracy włożonej w jego przygotowanie.

INSPIRACJE

Tak żyjemy, tak żyć chcemy

To były dwa intensywne tygodnie – wypełnione warsztatami, prezentacjami, niezliczoną ilością rozmów, wizyt i wycieczek. Przygotowania do projektu zaczęły się jednak znacznie wcześniej, gdy uczniowie z Zespołu Szkół Publicznych z Rozdrażewa, wsi w Wielkopolsce i ich rówieśnicy z Dziecięcej Szkoły Artystycznej im. Dymitra Bortniańskiego opracowali multimedialne prezentacje o swoich miejscowościach.

Wymiana rozpoczęła się w Petersburgu. 14 uczniów z Polski i 16 z Rosji wzięło udział w warsztatach integracyjnych i zajęciach, w czasie których poznało podstawowe obyczaje i zwroty językowe. W programie znalazły się też: objazdowa wycieczka po mieście (w przewodników wcieliłi się rosyjscy uczniowie), wspólne wyjścia do muzeów, parków, teatru i centrum handlowego.

W trakcie podróży do Polski, gdzie miała miejsce druga część projektu, uczestnicy mieli okazję poznać – jakże odmienne od petersburskiego – oblicze rosyjskiej prowincji. Odwiedzili też Wilno, Augustów i Zamość. Kolejny przystanek to Bieszczady, gdzie wzięli udział w warsztatach

o wielokulturowości i historii tego regionu. Fascynujące okazały się rozmowy z ludźmi, którzy porzucili wielkie miasta i kariery zawodowe, by osiąść z dala od cywilizacji. Nie zabrakło górskich wycieczek.

Ostatnim punktem podróży był Rozdrażew – wieś duża i nowoczesna, o czym rosyjscy goście przekonali się, odwiedzając nowoczesne gospodarstwo rolne i niewielki skansen, rozmawiając z przedstawicielami wiejskich stowarzyszeń społeczno-kulturalnych, poznając lokalne zwyczaje i tradycje oraz degustując regionalne potrawy.

Podsumowaniem projektu była debata poświęcona zaletom i problemom związanym z życiem w mieście i na wsi. Na zakończenie odbył się koncert. Występ chóru petersburskiego i polskiego uzupełniły prezentacja prac plastycznych, wystawa fotograficzna i biesiada przy samowarze.

Miasto i wieś. Jakie możliwości, Inspiracje, źródła satysfakcji i spełnienia dostarczają nam oba modele życia w XXI w.

WYWIAD

Jak oczarować się... i docenić to, co się ma

Spotkanie dwóch szkół, dwóch kultur i dwóch stylów życia – o projekcie *Miasto i wieś. Jakie możliwości, Inspiracje, źródła satysfakcji i spełnienia dostarczają nam oba modele życia w XXI w.* rozmawiamy z Jolantą Bożejewicz, jego koordynatorką.

Udało się znaleźć odpowiedź na tytułowe pytanie o wieś i miasto?

Na pewno nie rozstrzygnąc, który styl życia jest lepszy. Tym bardziej, że odpowiedź uzależniona jest nie tylko od naszych preferencji, lecz także wieku – może zmieniać się w czasie. Młodzież biorąca udział w naszym projekcie poznała specyfikę życia na wsi i w mieście zarówno podczas rozmów z rówieśnikami i specjalistami, jak i własnych obserwacji podczas wycieczek i warsztatów. A odwiedziliśmy bardzo różnorodne miejsca – poczynając od małych wsi, po wielkie miasta. Zadaniem młodych było zbadać dobrych i złych stron życia tam, sprawdzenie, jakie atuty ma każda z tych form i jakie niesie ze sobą zagrożenia.

Do jakich wniosków doszła młodzież?

Dość oczywistych, że np. w dużych ośrodkach jest łatwiejszy dostęp do kultury i transportu, ale też jest zgiełk, hałas, a małe ośrodki są z natury spokojniejsze, bezpieczniejsze, ale z dala od kultury, edukacji. Poza tym, że w miastach łatwiejszy jest kontakt z kulturą, a wsiach – z naturą.

Nasze dzieci podczas wizyty w Petersburgu były zachwycone tym, że wszystko mają w zasięgu ręki – parki, muzea czy metro. Na dzieciach z Petersburga zaś największe wrażenie zrobił kontakt z naturą. Większość z nich po raz pierwszy jechała rowerem po lesie, piekła kielbasę w ognisku czy obcowała bliżej ze zwierzętami. Oszołomiła ich też przestrzeń. Na co dzień mieszkają w małych, zwykle komunalnych mieszkaniach, a u nas – ogromne

domy jednorodzinne. Rosjanie na koniec projektu powiedzieli, że tak im się podobało na wsi, że chcieliby następnym razem więcej czasu spędzić w domach rówieśników.

Obie strony miały okazję poznać taką codzienność domową?

Nasze dzieci spały w hostelu, bo – ze względu na warunki mieszkaniowe dzieci z Petersburga – nie było innej możliwości. Jeden dzień jednak spędziły, goszcząc w domach naszych rosyjskich partnerów. W Polsce goście zostali zakwaterowani w domach uczniów. Rozdzielaliśmy ich dwójkami, żeby czuli się swobodniej – także ze względów językowych.

No właśnie. Jakim językiem się posługiwaliście?

Zarówno po polsku, jak i rosyjsku. Czasem musieliśmy wspierać się angielskim. To był pierwszy kontakt naszych dzieci z językiem rosyjskim – w szkole się go nie uczą. Początkowy opór przełamali jednak dosyć szybko. Zrealizowaliśmy już trzy wymiany polsko-rosyjskie. Chętnych do kolejnej nie brakuje.

A co w samym programie wzbudziło największe zainteresowanie czy zaskoczenie dzieci?

Polacy byli pierwszy raz na spektaklu baletowym. I to w Petersburgu. To dla nich oszałamiające doświadczenie – zobaczył, jak opowiada się historię ruchem, bez słów. Rosjanie zaś zachłysłni się Bieszczadami. Zobaczyli tam małe wsie. Takie, gdzie nie ma sklepu, nie ma zasięgu sieci komórkowej ani Internetu! Z początku czuli się niepewnie.

Ale gdy przyszło im zdobywać góry o własnych siłach, pokonać swoje słabości – ich nastroje szybko się poprawiły.

Czy więc odwołując się do Pani pierwszych słów, analogię do opozycji wieś / miasto młodzi odnaleźli w opozycji natura / kultura?

Tak, zdecydowanie. Z tego wypłynęła nauka o wartościach, jakie niesie ze sobą kontakt z naturą i kulturą. Obie potrafią być tak samo satysfakcjonujące i inspirujące. Taka jest odpowiedź na pytanie postawione w tytule naszego projektu.

POLSKO-NIEMIECKA WSPÓŁPRACA MŁODZIEŻY

POLSKO-NIEMIECKA WSPÓŁPRACA MŁODZIEŻY

WWW.PNWM.ORG

To ewenement wśród programów finansujących wymiany młodzieży. Składając wniosek do Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży (PNWM), macie niemal pewność, że zostanie on zatwierdzony. Na dodatek do współpracy możecie również zaprosić rówieśników z... każdego kraju na świecie!

Nadrzędny cel programu to integracja. Tematyka wymian i metody pracy? Tu panuje już (niemal) pełna dowolność. Projekty mogą dotyczyć historii, kultury lub życia codziennego. Warsztaty cyrkowe? Plener malarski? Spotkanie fanów piłki nożnej? Takie projekty możecie realizować w ramach PNWM. Pod jednym wszelako warunkiem: uczestniczycie nie tylko w ich realizacji, ale także w planowaniu i przygotowaniu. PNWN wspiera dwa rodzaje wymian – szkolną i pozaszkolną. Różnią się przede wszystkim statusem partnerów, ale symetrii po stronie polskiej i niemieckiej próżno szukać.

WYMIANY SZKOLNE

Po stronie polskiej partnerem nie musi być szkoła. Po stronie niemieckiej partnerem musi być szkoła, a organizatorami wymiany – nauczyciele, którzy sprawują opiekę nad uczestnikami.

WYMIANY POZASZKOLNE

Po stronie polskiej partnerem może być szkoła. Partnerem po stronie niemieckiej musi być stowarzyszenie, instytucja publiczna, organizacja pożytku publicznego lub osoba prywatna.

SINE QUA NON

- ▶ Liczba osób w Waszej grupie i grupie zagranicznej powinna być zbliżona.
- ▶ Musicie mieć opiekuna lub opiekunów – adekwatnie do liczby uczestników.
- ▶ Wiek uczestników 12-26 lat (członkowie grupy pochodzącej z regionu przygranicznego mogą być młodsi).

KTO, Z KIM, GDZIE

Program finansuje projekty z udziałem uczestników z Polski i Niemiec. Dy wymiany trójstronnej możecie

doprosić rówieśników z dowolnego kraju na świecie. PNWM nie dofinansowuje projektów wielostronnych, tj. projektów, w których biorą udział uczestnicy z więcej niż trzech krajów. Wymiany mogą się odbywać w Polsce, Niemczech lub kraju trzecim.

BARDZO DOBRA WIADOMOŚĆ

Odsetek zatwierdzanych projektów jest rekordowo wysoki – selekcję pozytywnie przechodzi 98 proc. składanych wniosków!

DOBRA WIADOMOŚĆ

Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży dofinansowuje również praktyki zawodowe, hospicja, szkolenia dla animatorów wymian i nauczycieli.

ILE I NA CO

Na swój projekt możecie otrzymać dofinansowanie:

- ▶ do kosztów programu (gospodarze),
- ▶ do kosztów podróży (goście),
- ▶ na spotkanie przygotowawcze i podsumowujące dla młodzieży (gospodarze i goście),
- ▶ na spotkanie przygotowawcze lub podsumowujące dla kadry polsko-niemieckiej (gospodarze i goście).

Obowiązują stawki ryczałtowe. Wysokość kwoty dofinansowania zależy od liczby uczestników projektu, jego długości i rodzaju zakwaterowania – można nocować zarówno u rodzin goszczących, jak i np. w hotelu.

JAK DŁUGO

Wymiana może trwać od 4 do 28 dni. Wymiany z udziałem młodzieży z rejonu przygranicznego mogą być krótsze.

JAK APLIKOWAĆ

Projekty możecie zgłaszać online, poprzez system OASE, lub tradycyjnie, wypełniając formularz wspólnego wniosku i składając go do PNWM.

KIEDY

Nabór jest ciągły. Wniosek musicie jednak złożyć najpóźniej trzy miesiące przed rozpoczęciem projektu.

- ▶ **7 mln euro** – taki był budżet programu po stronie niemieckiej w 2018 r. (to o 1 mln euro więcej niż w roku 2017).
- ▶ **18 mln zł** – a taki po stronie polskiej (3,5 mln zł więcej niż rok wcześniej).
- ▶ **75 tys.** projektów sfinansowała PNWM od początku istnienia programu.
- ▶ **2,9 mln** – a tyle osób wzięło udział w tych projektach.
- ▶ **2605** – tyle projektów PNWM dofinansowała w roku 2017.

EKSPERT RADZI

**DOMINIKA
GAIKE**
Polsko-Niemiecka
Współpraca Młodzieży

Planując projekt wymiany polsko-niemieckiej, pamiętajcie, że od początku do końca powinien on być wypracowany wspólnie z partnerem zagranicznym. Zdążyła się, że partnerzy próbują iść na skróty – wychodzą z założenia, że skoro jedna strona jest gospodarzem spotkania, to ona decyduje o kształcie czy kosztach programu, a goście muszą się dostosować. Do tego w Polsce nadal często pokutuje przeświadczenie, że o pieniądzu się nie rozmawia. Tymczasem trzeba rozmawiać o wszystkich aspektach projektu jeszcze na etapie planowania.

Nie ma też co się obawiać samego pisania i składania wniosku. Mamy proste formularze i procedury, nie ingerujemy w tematykę projektu ani sposoby realizacji. Nasze dofinansowanie jest w zasadzie pewne, choć w porównaniu z dofinansowaniem na przykład ze środków programu Erasmus+ raczej niewysokie. Jesteśmy też otwarci na współpracę nie tylko pomiędzy polską i niemiecką młodzieżą. Od 2017 r. PNWM przeznacza 1 proc. budżetu wymian na wspieranie projektów w kraju trzeciego partnera. Aby móc ubiegać się o takie dofinansowanie, wszyscy partnerzy muszą uprzednio zrealizować w tej samej konstelacji przynajmniej po jednym spotkaniu w Polsce i w Niemczech. Niezależnie od tego mamy środki na wspieranie trójstronnych spotkań młodzieży z krajami Partnerstwa Wschodniego i Rosją. Projekty trójstronne realizowane na terenie Polski i Niemiec są wspierane na tych samych zasadach co projekty polsko-niemieckie.

INSPIRACJE

Różnorodność, nie zróżnicowanie

Aby zrozumieć inną kulturę, trzeba ją poznać. Im wcześniej, tym lepiej – zgodnie twierdzą Marina Rudis-Rodak i Ewa Moszczyńska-Wierzchowska, germanistki ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Giżycku (woj. warmińsko-mazurskie) oraz nauczyciele w Theodor-Litt-Realschule w Düsseldorfie (Nadrenia Północna-Westfalia), którzy od kilkunastu lat organizują wymiany uczniów, najczęściej w wieku 14-16 lat. Ich tematyka jest bardzo różnorodna – od tradycji kulinarnych, przez literaturę, po ekologię i ochronę środowiska.

W jednym z ostatnich projektów polska i niemiecka placówka postanowiły zmierzyć się z różnorodnością kulturową, priorytetowym tematem Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży w latach 2018-2019. W wymianie wzięło udział jedenaścioro

gimnazjalistów z Polski i trzynastoro z Niemiec. Podstawowym zadaniem uczestników było opracowanie prezentacji na temat różnorodności kulturowej. Ale i na brak elementów integracyjnych nikt nie mógł narzekać. Młodzież miała okazję wziąć udział w krajoznawczej wycieczce rowerowej, sprawdzić swoje siły na ścianie wspinaczkowej i popływać na żaglówkach. Uczestnicząc w prawdziwych lekcjach prowadzonych w placówce partnerskiej, uczniowie na własnej skórze przekonali się, jak wygląda zwykły dzień w szkole ich rówieśników żyjących za zachodnią granicą.

**Różnorodność kulturowa
w krajach Unii Europejskiej**
Kulturelle Vielfalt in den EU-Ländern

WYWIAD

Poznaj kulturę swoich sąsiadów

Z Ewą Moszczyńską-Wierzchowską, nauczycielką języka niemieckiego od kilkunastu lat współrealizującą projekty wymian polskiej i niemieckiej młodzieży rozmawiamy o ostatnim projekcie jej szkoły, poświęconym różnorodności kulturowej.

Różnorodność kulturowa. Co w praktyce kryje się pod tym hasłem?

Z pytaniem, co oznacza to pojęcie już na wstępie zwróciliśmy się do samej młodzieży. Założeniem naszych wszystkich działań edukacyjnych jest bowiem otwarcie się na pracę w polsko-niemieckich zespołach. My, koordynatorzy projektów, jedynie pomagamy uczniom w swobodnym dochodzeniu do wniosków. To oni, ci młodzi ludzie wskazali najpierw na tzw. słowa klucze do opracowania i zaprezentowania również tego tematu. Mówili o różnorodności w kontekście środowiska, z jakiego się wywodzimy, edukacji, która nas kształtuje, tożsamości narodowej, którą budujemy, ale najczęściej kojarzyła się im ona po prostu z tolerancją.

I to o tolerancji dyskutowali uczestnicy?

Nie tylko. Uczniowie podzieleni zostali na zespoły, które pracowały nad konkretnym zagadnieniem. Pierwsza grupa przygotowała prezentację dotyczącą tolerancji, druga zajmowała się wpływem edukacji na zjawisko różnorodności kulturowej, trzecia – obrzędami, zwyczajami i normami kulturalno-społecznymi, czwarta – religią. Dzięki pracy w grupach młodzież mogła się lepiej poznać, zintegrować i rozpoznać swoje umiejętności, mocne i słabe strony. Uczniowie wyłonili lidera, podzieliłi zadania, ale cel był wspólny. W ten sposób kształtowali odpowiedzialność, ambicję, pomysłowość i kreatywność. Samodzielnie też wybrali język komunikacji.

Niemiecki czy polski?

Najczęściej wybierali angielski. W szkole partnerskiej, w Düsseldorfie są również uczniowie z rodzin emigranckich – z Ukrainy, Chorwacji, Wietnamu czy dalekiej Kirgizji. W naszych klasach niemiecki jest drugim językiem, którego nauka rozpoczyna się w późniejszych klasach. Dlatego łatwiej młodym ludziom mówić po angielsku. Z niemieckim i polskim oczywiście też mają kontakt, choćby w rodzinach, u których mieszkają w czasie wymiany.

Wymiany polsko-niemieckie trwają stosunkowo krótko. Jak dobrze wykorzystać ten czas?

W ramach jednej wymiany wiosną gościmy u nas grupę niemiecką, zwykle przez 7-8 dni, a potem jesienią jedziemy na podobny okres za granicę. Programy spotkań ustalamy tak, by jak najbardziej wypełnić młodzieży czas. Zorganizowaliśmy m.in. wycieczkę „Śladami

zamek krzyżackich po Warmii i Mazurach”, podczas której nasi uczniowie wcielali się w przewodników. Nasi goście próbowali swoich sił w żeglarskim, ponieważ mamy klasy sportowe profilowane pod tym kątem. Młodzież miała także okazję do uczestnictwa w normalnych lekcjach. Były też grill, ognisko i wspólnie przygotowany posiłek – placki z wykopanych samodzielnie ziemniaków, do tego soki z zebranej prosto z pola marchwi, jabłek i buraków.

Jak zachęcić młodzież do tak aktywnego uczestnictwa w projekcie?

Dobrym sposobem jest zorganizowanie jeszcze na etapie rekrutacji grupy spotkania z uczniami, którzy wcześniej brali udział w takich wymianach. Nic tak nie przekona młodzieży do aktywnego uczestnictwa w projekcie jak opowieść innych w stylu: co widziałem, co robiłem, czego się nauczyłem. W wypadku naszej szkoły to nietrudne, bo wymiany organizujemy od 14 lat. Na naszym koncie mamy 28 projektów, w tym kilka trójstronnych (Polska-Niemcy-Ukraina).

A z czego Pani, jako osoba, która zapoczątkowała te wymiany, czerpie dziś największą satysfakcję?

Cieszę mnie, że młodzi dzięki takim inicjatywom mogą mieć kontakt z autentycznym językiem. Niemiecki, szczególnie na naszym terenie, jest bardzo potrzebny. Nie mniejsze znaczenie ma wzajemna wymiana wiedzy o kulturze naszych krajów. Ma to na co dzień bezpośrednie przełożenie na zwiększenie motywacji do nauki.

MUZEUM HISTORII ŻYDÓW POLSKICH POLIN
STOWARZYSZENIE ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY W POLSCE

POLSKO-IZRAELSKA WYMIANA MŁODZIEŻY

WWW.POLIN.PL/PL/PIYE

Ten program znacząco różni się od pozostałych. Po pierwsze, składa się z dwóch części – polskiej i izraelskiej. Po drugie, aby w nim uczestniczyć, trzeba mieć co najmniej 20 lat. Po trzecie: do udziału w nim możecie się zgłaszać indywidualnie, celem wymiany jest bowiem rozwój przyszłych liderów, którzy będą działać na rzecz dialogu między oboma krajami.

Polsko-Izraelska Wymiana Młodzieży jest najstarszym programem edukacyjnym Muzeum POLIN i Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce, adresowanym do młodych Polaków i Izraelczyków. Program na taką skalę może być realizowany dzięki mecenatowi dwóch darczyńców – Tomasza Ulatowskiego i Ygala Ozechova. Składa z dwóch części.

Pierwsza odbywa się w Polsce – latem, druga – w Izraelu, wczesną jesienią. Podczas części pierwszej uczestnicy z Izraela poznają działalność Muzeum POLIN i historię jego najbliższej okolicy. Biorą też udział w warsztatach oraz spotkaniach z przedstawicielami organizacji i instytucji zajmujących się wielokulturowością lub dialogiem polsko-żydowskim.

Izraelska część programu ma charakter objazdowy – składa się z organizowanych w różnych miastach szkoleń i spotkań z przedstawicielami instytucji. Celem wymiany jest wsparcie umiejętności leaderskich uczestników, poznanie dobrych praktyk oraz pomoc w opracowaniu pomysłów na projekty, których punktem wyjścia będą relacje międzykulturowe lub historia relacji polsko-żydowskich.

SINE QUA NON

- ▶ Musisz być edukatorem, aktywistą, studentem i/lub interesować się międzykulturowością i historią relacji oraz dialogu polsko-izraelskiego.
- ▶ Musisz mieć co najmniej 20 i nie więcej niż 35 lat.

DOBRA WIADOMOŚĆ

Polsko-Izraelska Wymiana Młodzieży to program nie tylko dla studentów, każdy ma szansę wziąć w nim udział – liczy się to, co sobą reprezentujesz i jak w przyszłości wykorzystasz zdobyte doświadczenie.

30 – tyłu uczestników wzięło udział w programie w roku 2018 (po 15 z każdego kraju).

150 – a tyłu było kandydatów z Polski, jak więc wynika z prostego rachunku na jedno miejsce było 10 chętnych.

Nasza grupa była bardzo różnorodna. Składała się z reporterów, nauczycieli, edukatorów... Połączyło nas wiele wspólnych doświadczeń, bo przecież nie na co dzień przekracza się granicę izraelsko-palestyńską.

Uczestnictwo w projekcie dało mi przede wszystkim dużo wiedzy o relacjach polsko-żydowskich, o tym np. jak Polacy są odbierani w kontekście Holocaustu czy jakie nastroje – po obu stronach – towarzyszyły ustawie o IPN.

→
mówi Michał Kruszyński,
uczestnik Polsko-Izraelskiej
Wymiany Młodzieży

Z KIM

Nie musisz mieć partnerów. Do programu aplikujesz indywidualnie. Osoby, które pomyślnie przechodzą rekrutację, organizator łączy w grupy projektowe.

ZA ILE

Program pokrywa koszty zakwaterowania, wyżywienia oraz koszty podróży do wysokości 700 zł.

JAK DŁUGO

Wymiana składa się z dwóch wyjazdów. Oba trwają po pięć pełnych dni (nie wliczając czasu podróży).

JAK APLIKOWAĆ

Chęć udziału w programie zgłasza się poprzez formularz dostępny na stronie Muzeum POLIN. Osoby, które pomyślnie przejdą pierwszy etap rekrutacji zapraszane są na rozmowy kwalifikacyjne

KIEDY

Termin składania wniosków zazwyczaj jest w marcu lub kwietniu.

EKSPERT RADZI

ANNA POKŁOSIEWICZ

Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

Nasza wymiana jest dla osób kreatywnych, które z jej programu chcą czerpać wiedzę i znaleźć inspirację dla swoich przyszłych działań. Zapraszamy wszystkich, którzy chcą wzmocnić swoje kompetencje leaderskie, pragną nawiązać kontakty z działaczami z Izraela, mają pomysły na działania o tematyce polsko-żydowskiej, polsko-izraelskiej lub międzykulturowej.

Jesteśmy otwarci na kandydatów spoza środowiska polsko-żydowskiego. Zależy nam, żeby

uczestnicy współpracowali ze sobą, opracowywali plany na nowe działania, zaskakiwali nas swoimi pomysłami. Dlatego największe szanse na pomyślnie przejście rekrutacji mają kandydaci, którzy myślą nieszablonowo, dostrzegają wyzwania idące za próbą podjęcia dialogu polsko-żydowskiego i polsko-izraelskiego, są wrażliwe na otaczający je świat i chcą go zmieniać, ale jednocześnie nie są w swoim myśleniu naiwni, nie idealizują wspólnej przeszłości.

WYWIAD

Wyjazdowa szkoła liderów

O doskonaleniu warsztatu, trudnych tematach i przekraczaniu granicy rozmawiamy z Michałem Kruszyńskim, uczestnikiem Polsko-Izraelskiej Wymiany Młodzieży w 2018 r.

Jaka była Twoja motywacja do wzięcia udziału w programie?

Jestem prezesem fundacji „Nowy głos”, która zajmuje się edukacją młodzieży w obszarach m.in. komunikacji czy wystąpień publicznych. Przez trzy lata organizowaliśmy projekty edukacyjne, uczące umiejętności interpersonalnych, na które w szkole kładziony jest mały nacisk. Niedawno rozszerzyliśmy też grupę odbiorców o seniorów i chcemy dotykać tematów społecznie ważnych, takich jak ksenofobia, antysemityzm czy rasizm. Te problemy, o których mało się dyskutuje, a nawet jeśli, to często dyskusja ta nie jest produktywna.

Postanowiłem wziąć udział w tej wymianie, bo z jednej strony chciałem dowiedzieć się, jak mówić o antysemityzmie – jego przyczynach i skutkach. Z drugiej, jako trener, chcę doskonalić swój warsztat.

Musiałeś przejść rekrutację.

Podobno wcale niełatwą?

To była jedna rozmowa. Zapraszano nas na nią w zespołach dwu- lub trzyosobowych. Sprawdzano nie tylko nasze zaangażowanie, lecz także znajomość angielskiego. Nie była to łatwa rozmowa. Osoba, z którą byłem

w parze nie przeszła rekrutacji, choć miała duże doświadczenie w obszarze relacji polsko-żydowskich.

Z kim ostatecznie pracowałeś w projekcie?

Grupa była różnorodna. Składała się z reporterów, nauczycieli, edukatorów... Liczę, że te kontakty uda się nam podtrzymać. Połączyło nas wiele wspólnych doświadczeń, bo przecież nie na co dzień przekracza się ze znajomym reporterem granicę izraelsko-palestyńską.

Uczestnictwo w projekcie dało mi przede wszystkim dużo wiedzy o relacjach polsko-żydowskich, o tym np. jak Polacy są odbierani w kontekście Holocaustu czy jakie nastroje – po obu stronach – towarzyszyły ustawie o IPN [przewidującej sankcję karne za przypisywanie Polsce lub narodowi polskiemu odpowiedzialności za zbrodnie dokonane podczas Holocaustu – red.].

Jak wyglądał program pobytu?

Brałem udział w nowej odsłonie programu. Powiedziałbym – pilotażowej. Wcześniej program umożliwiał studiowanie i był adresowany do dużo mniejszej liczby osób. Bardzo podobobało mi się, że organizatorzy brali

sobie do serca nasze opinie i byli otwarci na zmiany. I tak w drugiej, wyjazdowej części projektu zgodzili się, żebyśmy to my po części prowadziliśmy wykłady. To było dla mnie cenne doświadczenie. Dzięki wyjazdowi mogłem też poznać lepiej kulturę. Na własne oczy zobaczyć, jak wyglądają relacje żydowsko-arabskie. Przekonałem się, że Palestyńczycy są otwarci na ludzi z różnych kręgów kulturowych.

Wiesz już, jak wykorzystasz te doświadczenia?

W trakcie mojej prelekcji na wyjeździe zaproponowałem grupie pracę nad scenariuszami lekcji szkolnych dotyczących antysemityzmu. Teraz, już po powrocie, mam za zadanie stworzyć z nich szablon i wysłać go do Muzeum POLIN. Być może więc finalnym efektem naszej wymiany będą prowadzone w szkołach warsztaty dla młodzieży.

A jak byś zachęcił innych do wzięcia udziału w programie?

Krótko? Polsko-Izraelska Wymiana Młodzieży jest dla każdego – zarówno dla tych, którzy już interesują się relacjami polsko-izraelskimi, jak i tych, którzy dopiero chcą się nimi zająć.

EUROPEJSKI

PORTAL

MŁODZIEŻOWY

portalmłodzieżowy.eu

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

MIĘDZYNARODOWA WYMIANA MŁODZIEŻY

WWW.MEN.GOV.PL

Kierunek Wschód! Tam też są grupy młodzieży, z którymi można się spotkać i wspólnie zrealizować niebanalne przedsięwzięcie edukacyjne. Skierowany do uczniów i nauczycieli program MEN jest jednym z niewielu, w którym na etapie ubiegania się o dofinansowanie nie trzeba mieć porozumienia partnerskiego.

Dialog między rówieśnikami z Polski i krajów Partnerstwa Wschodniego to cel programu wymian Ministerstwa Edukacji Narodowej. Realizowane w jego ramach projekty powinny wzmocniać dialog, budować postawy otwartości i tolerancji wśród młodych ludzi, sprzyjać przezwyciężaniu barier językowych, promować wizerunek Polski jako kraju o bogatym dziedzictwie kulturowym i otwartego na nowoczesność.

Projekty możecie realizować z rówieśnikami z Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Izraela. Zasady wymian różnią się w zależności od kraju partnera. Wymiany polsko-izraelskie muszą mieć charakter dwustronny i dwuetapowy – odbyć się w Polsce i w Izraelu. Do wymian z Armenią, Azerbejdżanem, Białorusią, Gruzją i Mołdawią mogą dołączyć uczestnicy z innych krajów partnerskich. Pod

warunkiem jednak, że młodzież z Polski odwiedzi co najmniej jeden kraj.

Przygotowując projekt, trzeba pamiętać, że trzy podstawowe założenia programu to:

- ▶ zaangażowanie młodzieży w działania prospołeczne,
- ▶ kontynuacja współpracy po realizacji projektu,
- ▶ aktywizacja młodych ludzi i rozwijanie w nich kompetencji miękkich takich jak kreatywność, innowacyjność czy przedsiębiorczość.

W przypadku wymian z Izraelem projekty powinny:

- ▶ na bazie wspólnych zainteresowań, historii i kultury Żydów polskich uwzględniać poznanie współczesnych realiów drugiego kraju,
- ▶ przybliżyć historie Polaków ratujących Żydów podczas II wojny światowej,

Chciecie zwiększyć wartość swojego projektu, a tym samym i szanse na jego zatwierdzenie? Zaproście do niego młodzież potrzebującą wsparcia, np. młodych ludzi z niepełnosprawnościami lub wywodzących się ze środowisk z mniejszymi szansami.

685 000 zł – tyle wyniósł budżet programu w roku 2018. Większa jego część - 435 000 zł - została przeznaczona na realizację projektów z Armenią, Azerbejdżanem, Białorusią, Gruzją i Mołdawią.

▶ zakładać rozwinięcie współpracy pomiędzy szkołami w oparciu o program Ośrodka Rozwoju Edukacji *Zachować pamięć. Historia i kultura dwóch narodów.*

SINE QUA NON

▶ Musicie mieć status ucznia – szkoły podstawowej lub średniej.
▶ Musicie znaleźć grupę rówieśniczą w innym kraju, z którą zrealizujecie wspólny projekt.

ZA ILE I NA CO

O przyznanie dotacji mogą się starać organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego. Maksymalna kwota dofinansowania to 60 000 zł. Można ją przeznaczyć np. na koszty związane z pobytem grupy zagranicznej w Polsce – zakwaterowanie, wyżywienie, transport lokalny oraz koszty podróży grupy polskiej do kraju partnera i z powrotem. Grantu MEN nie można przeznaczyć na pokrycie kosztów podróży partnera zagranicznego do Polski i z powrotem oraz kosztów pobytu grupy polskiej za granicą. Koszty administracyjne mogą wynosić maksymalnie 10 proc. dofinansowania. Wkład własny musi wynosić minimum 5 proc. budżetu projektu.

KIEDY I JAK DŁUGO

Nabór projektów odbywa się zazwyczaj w kwietniu. Projekty trzeba zrealizować do połowy grudnia danego roku.

INSPIRACJE

Od pasji do wymiany

Mają kilkanaście lat i jedną pasję – parki narodowe. Upodobałi sobie zwłaszcza jeden – Kampinowski Park Narodowy (KPN). Oprawdają po nim turystów, pokazują mieszczący się na jego terenie niewielki skansen, pomagają w organizowaniu wydarzeń w miejscowym Domu Pracy Twórczej Granica. Taką energią wyzwała w młodych ludziach Stowarzyszenie Cztery Krajobrazy, działające na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów sąsiadujących z Puszczą Kampinoską i podnoszenia jakości życia mieszkańców tych terenów.

Stowarzyszenie współpracuje też z partnerami z zagranicy. Dzięki temu wolontariusze Kampinoskiego Parku Narodowego uczestniczyli w wymianach z rówieśnikami z Ukrainy i Azerbejdżanu, realizując wspólnie projekty na rzecz parków narodowych. W 2018 r. piętnaścioro z nich z nich pojechało do Gruzji. Dzięki współpracy z Polakami zamieszkałymi w Udabnie poznali nie tylko gruzińskie parki narodowe, lecz także odkryli historię miejsca, w którym natura sama zweryfikowała zasadność imperialistycznych zakusów hodowli zwierząt na stepie.

Te doświadczenia przekładają się na działalność lokalną. W ostatnim czasie, z inicjatywy samych wolontariuszy, organizacja zaczęła też działać w środowisku lokalnych seniorów.

Wolontariat bez Granic

Volunteering without borders

WYWIAD

Gdy natura mówi: nie warto się tu wdzierać

O celu podróży z plecakiem przez Gruzję, skutkach katastrof ekologicznych i wadze nauki przez doświadczanie rozmawiamy z Pauliną Tramecourt, koordynatorką wymiany młodzieżowej w Gruzji *Wolontariat bez Granic*.

Powiedz mi, a zapomnę! Pokaż mi, a zapamiętam! Pozwól mi działać, a zrozumiem! Jak na praktykę przekłada się Wasze motto?

To motto wszystkich działań, jakie podejmujemy w ramach programu Stowarzyszenia Cztery Krajobrazy „Wolontariat bez granic”. Jego celem jest

aktywizacja młodzieży z podwarszawskiej wsi Kampinos. Stawiamy na zdobywanie nowych doświadczeń, dając młodym możliwość zaangażowania się w działanie, wyjście z roli widza. Nie jesteśmy zwolennikami organizowania konferencji czy seminariów. Skupiamy się na pracy w terenie. Młodzież

sama obiera kierunki działań, a potem decyduje o tym, jak np. ma wyglądać wspólny wyjazd – planuje dojazdy, noclegi, przygotowuje posiłki. Tak też było w wypadku ostatniej naszej wymiany w Gruzji. To pierwsza grupa składająca się z osób niepełnoletnich, która wzięła udział w projekcie organizowanym w ramach wolontariatu Kampinoskiego Parku Narodowego.

Parki narodowe to temat spajający Wasze działania?

Tak, jeździmy zarówno w miejsca, w których wolontariat na rzecz parków nie działa – np. na Ukrainę, jak i tam, gdzie działa modelowo – jak w Tatrzańskim Parku Narodowym. Wyjazd do Gruzji był wynikiem wcześniejszych doświadczeń. Część naszej grupy była w Czarnobylu. Tam poznała skutki katastrofy ekologicznej. W Gruzji postanowiliśmy również odnieść się do katastrof, tyle że w innym kontekście. Celem naszej podróży było bowiem niewielkie miasto dawnego Związku Radzieckiego – Udabno. Chciano tu wprowadzić hodowlę zwierząt – głównie owiec i krów. Choć powstała ku temu cała infrastruktura, eksperyment się powiódł. Dziś miasto,

zamieszkiwane niegdyś przez kilka tysięcy osób, ma zaledwie kilkuset mieszkańców. Natura udowodniła ludziom, że nie warto się w nią wdzierać siłą.

Kto wprowadził Was w ten zapoznany świat?

Poznaliśmy Polaków, którzy kilka lat temu przypadkiem odwiedzili Udabno, a niedługo potem postanowili rzucić wszystko i tam osiedlić. Stworzyli tu swoistą enklawę społeczną. Założyli fundację, weszli we współpracę ze szkołą i teraz organizują np. kino plenerowe dla mieszkańców. Na co dzień zaś prowadzą hotel, w którym również można być wolontariuszem – w zamian za wikt i opierunek pomagają w prowadzeniu baru i noclegów.

Spotkanie z Polakami, którzy porzucili wielkomiejskie życie, by zamieszkać na końcu świata zrobiło na młodzieży ogromne wrażenie. Poznali sposoby na wejście w małą, lokalną społeczność, z bliska przyjrzeni się jej życiu, spotkali rówieśników mieszkających w tym odalonym od cywilizacji miejscu. Spędzili z nimi czas, dzieląc się doświadczeniami przywiezionymi z Polski i zaprosili ich do siebie.

A były też inne okazje do wymiany doświadczeń, obserwacji?

Tak, gdyż podróżowaliśmy z plecakami, a nie np. wyjętymi autokarami. Do Tbilisi dolecieliśmy samolotem, ale potem poruszyliśmy się już tylko lokalnym transportem, tak jak mieszkańcy. Młodzież

sama planowała każdy szczegół trasy wiodącej przez całą Gruzję, ustalając m.in. przystanki przyrodnicze. Ostatnim z nich było Batumi, gdzie odwiedziliśmy Park Narodowy Mtırala. Życie, które poznaliśmy w Gruzji jest zupełnie odmienne od naszego, kempinoskiego.

WIRTUALNE WYMIANY PROGRAMU ERASMUS+

WWW.EACEA.EC.EUROPA.EU

Wracamy do programu Erasmus+, który jako pierwszy wkroczył w obszar, który wcześniej czy później musiał zostać zagospodarowany. Wymiany wirtualne to jeszcze jedna możliwość nawiązania współpracy z młodzieżą z innych krajów – bez dofinansowania, bez opłat własnych, bez... ruszania się z fotela.

Wirtualne Wymiany to jedna z najnowszych propozycji programu Erasmus+. Umożliwiają nawiązanie kontaktu młodzieży z Europą i krajów Basenu Morza Śródziemnego za pośrednictwem specjalnej platformy online. Mogą z niej korzystać uczniowie, osoby pracujące z młodzieżą, studenci i pracownicy uczelni. Pod względem filozofii, celów i tematów wymiany wirtualne nie różnią się znacząco od wymian odbywających się w realu. Cel pierwszy to edukacja międzykulturowa: wzajemne poznanie się i zrozumienie, dialog i budowanie relacji ponad granicami i różnicami kulturowymi. Cel drugi to rozwój kompetencji miękkich – w szczególności związanych z pracą w środowisku nowych mediów i budowaniem relacji w grupie na odległość. Tematami wymian mogą być wszelkie zagadnienia wzbudzające

Wasze zainteresowanie – społeczne, gospodarcze, polityczne, kulturowe...

W przeciwieństwie do kursów e-learningowych w programie nacisk kładziony jest nie na zdobywanie czy wymianę wiedzy, lecz na interakcję między uczestnikami, którą dodatkowo wspiera moderator dyskusji, pełniący równocześnie rolę tutora i trenera. Wspomaga on uczestników wymiany w budowaniu dialogu, dba o zachowanie wzajemnego szacunku, swobodę wyrażania oraz przestrzeganie ogólnych zasad programu nauczania.

Do osób pracujących z młodzieżą, w tym nauczycieli akademickich, adresowane są przede wszystkim szkolenia z opracowywania projektów wirtualnych wymian i rozszerzania istniejących programów o element wirtualny.

SINE QUA NON

- ▶ Musicie mieć od 18 do 30 lat.
- ▶ Powinniście znać język angielski co najmniej na poziomie B1.

Z KIM

W wymianach mogą brać udział osoby z państw członkowskich UE, krajów kandydujących oraz krajów Basenu Morza Śródziemnego (Algieria, Egipt, Izrael, Jordania, Libia, Liban, Maroko, Palestyna, Syria, Tunezja).

GDZIE

Uczestnicy spotykają się online na Portalu Wymian, na którym znajdują się m.in. konferencyjne wideo-pokoje i sekcje streamingu.

ZA ILE

Za darmo – nie ma ani dofinansowania, ani opłat za korzystanie z platformy.

JAK APLIKOWAĆ

Nabór ma charakter ciągły. Zgłaszacie się indywidualnie (a nie jako grupa). Wnioski składacie online. Formularze są dostępne na stronie www.europa.eu/youth/erasmusvirtual.

KIEDY

Wymiana trwa zwykle od 4 do 10 tygodni. Sesje online odbywają się raz w tygodniu i trwają ok. dwóch godzin.

- ▶ Wasza aktywność w programie jest nagradzana. Podobnie jak skauti zdobywający coraz to nowsze sprawności, również i Wy zdobywać możecie swoje odznaki, zwane Erasmus+ Virtual Exchange Open Badges. W zależności od tematyki i zakresu wymiany można otrzymać od jednego do kilku takich odznaczeń.
- ▶ Wirtualne Wymiany mogą pełnić rolę swoistego zaplecza projektów wychodzących poza strefę online. Tu możecie po prostu podyskutować z rówieśnikami, jak i zacieśniać współpracę w kontekście przygotowań wspólnych działań w realu czy pogłębiać współpracę już po zrealizowaniu prawdziwego projektu.
- ▶ Choć program działa od niedawna, cieszy się dużym zainteresowaniem. W 2018 r. uczestniczyło w nim 8000 osób.

EKSPERT RADZI

CASPER VAN DER HEIJDEN

The Sharing Perspectives Foundation – holenderska organizacja realizująca wirtualne wymiany w ramach programu Erasmus+

Program jednoczy młodzież z Europy i krajów Basenu Morza Śródziemnego i w oparciu o system wideokonferencji, oferując im możliwość podjęcia dialogu w wirtualnej przestrzeni o bardzo zróżnicowanej tematyce. Każdy może znaleźć rodzaj wymiany dopasowany do swoich potrzeb, najlepiej jednak, gdy projekty powstają w porozumieniu

z nauczycielami czy grupami młodych ludzi i są związane ze specyfiką takiej grupy. Poza możliwością prowadzenia regularnych rozmów uczestnicy wymian mogą korzystać z bazy filmów pogłębiających znajomość zagadnień związanych z tematem projektu i dających możliwość interaktywnego rozbudowywania pracy grupy.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

POLSKO-WĘGIERSKI PROGRAM WSPÓŁPRACY POZARZĄDOWEJ

WWW.BUDAPESZT.MSZ.GOV.PL/PL

Jedno jest pewne: jeśli zrealizujecie projekt w tym programie, to z pewnością nauczycie się, jak powiedzieć po węgiersku: *Polak, Węgier – dwa bratanki, i do szabli, i do szklanki.*

Program wspiera projekty młodzieżowe realizowane w Polsce i na Węgrzech. Tematy wymian mogą być różnorodne, ale powinny się odnosić do spraw ważnych z punktu widzenia polskiej polityki zagranicznej lub wzajemnych relacji polsko-węgierskich. Celem zapoczątkowanego w 2014 r. programu jest bowiem aktywizacja, nawiązanie kontaktów, wzajemne poznanie się i dyskusja o istotnych dla obu krajów sprawach oraz wzmocnienie stosunków polsko-węgierskich.

SINE QUA NON

► Musicie znaleźć partnera z Węgier, z którym zrealizujecie projekt, a jeśli jesteście grupą nieformalną, to także organizację, która złoży wniosek w Waszym imieniu.

ZA ILE

O dofinansowanie mogą się ubiegać organizacje pozarządowe, organizacje religijne, szkoły i uniwersytety. Dotacja wynosi od 1000 do 5000 euro i może stanowić maksymalnie 90 proc. wartości całego projektu. Budżet programu w latach 2017-2018 wyniósł 29 000 zł.

JAK APLIKOWAĆ

Wniosek online należy wypełnić w języku angielskim.

KIEDY

Termin składania wniosków zazwyczaj przypada w kwietniu.

ZŁA WIADOMOŚĆ

Zainteresowanie programem wzrasta, a co za tym idzie – rośnie też konkurencja. O ile w 2017 r. złożono 17 projektów (dofinansowano 9), to w 2018 roku było ich już 40 (dofinansowano 11).

DOBRA WIADOMOŚĆ

Jedynym ograniczeniem tematyki i działań, jakie mogą być prowadzone w ramach polsko-węgierskich projektów jest Wasza wyobraźnia. W dotychczasowych edycjach programu w oczach grantodawców uznane znalazły takie przedsięwzięcia, jak festiwal wina czy rekonstrukcje historyczne. W jednym z projektów obiektem służącym zacieśnianiu polsko-węgierskich stosunków był fiat 125p, w innym – gra w piłkę wodną.

BROSZURY DO SZYBKIEJ LEKTURY

AKTYWNOŚĆ

FUNDUSZE

MOBILNOŚĆ

Fundusze

Aktywność

Mobilność

www.eurodesk.pl

Na początek spytaj nas!

eurodesk
Polska